

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitótér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, május 15.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreink: A városok új törvénye.
A képviselőház ülése.
A horvát zavargás.
A jászberényi korteslakoma.
Zendülés a Hámori-pusztán.
Tisza István nyilatkozata.
Seprős Ierrong.
Kacziány Géza dr. amerikai lelkes.
Lumpolásból a halálba.
Az aradi Kossuth-szobor.
Bál az udvarnál.
A pörvesztés városa.
A vak Koldus kineve.
Tárcsa: Gécziné Ifjasszony. Írta: Fényes Samu.
Regény-Csarnok: Klára grófnő. Fordította:
Ritt Gyula.

A városok új törvénye.

Arad, május 14.

Alig egy hét választ már el bennünket a magyar törvényhatósági városok föllendülését célzó akció negyedik állomásától: a kommunálisok képviselő főtisztviselői debreceni kongresszusától.

Most, mikor a városi bajok és terhek óriási tömegéből csak úgy dőlnek a keservek és panaszok, hol az udvarias megálázkodás sima formába bujtatva, hol férfias szókimondással, most sokat várunk ettől a polgármesteri értekezlettől. Ők ismerik legjobban azokat a gátakat, melyeket az állam kulturális és közigazgatási terhek alakjában a városok fejlődése elé rakott, az ő kötelességük nyomtatékos kifejezést adni annak, hogy a kommunálisok teszik az ország gerincét. Akkor majd nem üthetik el üres frázisok-

kal ez országos kérdéseket s akarva, nem akarva kénytelen lesznek az elvi jelentőségű határozatokat a megvalósítás jegyébe átvinni.

Az új városi törvényről — mint már említettük — Tóth Pál szegedi h. polgármester készített memorandumot. Magáévé teszi-e a kongresszus a tervezetet, nem tudjuk, de bizonyos, hogy egy új irány megjelölésére és hasznos gondolatok megtermékenyítésére igen alkalmasak azok az egész új eszmék, amelyek alapvető súlyal bírhatnak a városi szervezetek megalkotásánál. Új eszme a tervezetben, hogy a közigazgatási bizottság fölé elsőfoku közigazgatási bíróság szerveztessék, hogy a polgármester királyi megerősítéssel választassák, a miniszterek a törvényhatóságokkal közvetlenül érintkezzenek stb.

A polgármester alkalmaztatási módjáról elmondván nézetét, a főirat megemlíti, hogy az alpolgármesteri állásnak, mint külön állásnak, minden nagyobb városban törvényileg leendő szervezését indokoltan látja és pedig szintén életfogytig tartó megbizatással, mert a városi adminisztrációban a változó polgármester mellett így fog biztosítani a megkívántó folytonosság és állandóság.

A városi tanács szervezetét illetőleg javasolja, hogy annak a polgármesteren, alpolgármesteren, főjegyzőn, tanácsnokok és főügyészen kívül tagjai legyenek a rendőrkapitány a rendőri, a főorvos a közegészségügyi, végül a főmérnök, a köz- és magánépítési ügyek előadói gyanánt. A három utóbb nevezett tanács tag azon-

ban csakis saját előadmányuk eldöntésénél birjanak szavazattal és csak azokért legyenek felelősek.

Ahol önálló gazdasági és tanügyi osztály van, ott a szervezeti szabályrendeletben legyen kimondható, hogy a gazdasági tanácsnoknak felső gazdasági iskolát végzett egyénnek kell lennie, az oktatásügyi tanácsnoki állásra pedig középiskolai, vagy felső iskolai tanári képesítéssel bíró egyén is alkalmazható legyen.

Kimondani kívánja a javaslat, hogy a városi tisztviselői javadalmazása legalább az államéiakkal megfelelő legyen. Így a nyugdíjban is.

A belügyminiszter felügyeleti jogának, valamint a városi vagyon kezelésének módjára is új irányt óhajt megszabni a főirat, amely a háztartási egyensúly helyreállítására a fogyasztási adók jövedelmének a városok számára való biztosítását is követeli. A belügyminiszter közgyűlési határozatot nem módosíthat, csak megsemmisíthet: ez helyes kívánság.

A községi kölcsönkötvények kibocsátásával, valamint adó- és illetékmentességével is foglalkozik még a főirat s az ingatlanok szerzése vagy elidegenítése körül való alakiságokra nézve tesz egyszerűsítő javaslatokat.

Követeli a főirat, hogy az állami közigazgatásnak a városra háramlott terhei megtérítsenek. Mi sem tartjuk igazságos és méltányos dolognak, hogy a városi polgár bizonyos egységvagyont után kétszeresét fizesse különböző városi adók miatt annak, amit a községi lakos fizet.

Gécziné ifjasszony.

Írta: Fényes Samu.

Nem tudom én miért hívták ifjasszonynak, mikor ifju egyáltalán nem volt, de alkalmasint asszony se volt, úgy rémlik, mintha valakitől azt hallottam volna valamikor, hogy vén hajadon.

De meg nem is mindenki nevezte ifjasszonynak, mert a legáltalánosabb neve Gécziné csufasszony volt, ámbár azt se tudnám megmondani, hogy erre a névre mint szolgált reá. Annyi bizonyos, hogy szépek nem volt éppen szép, hosszú, kissé ösztövére, egy kicsit olyan zörgős alak, kiálló vékony nyakkal, sovány árnyással, — de különben egész mindennapi csupnyság, olyan közönséges, hogy nem tudtam eléggé csodálkozni, hogy a folklóre, hogy ju tott ahhoz, hogy csufnevet találjon erre a lényre, aki olyan rettenetesen kevés vizet zavart e földi életben.

Mert nehogy azt higgye valaki, hogy Gécziné csufasszonynak én tán valami egyéb jellegzetes sajátosságát ismerem. Dehogy, nem tudtam és nem tudok felőle semmiféle nevezetes vagy nem nevezetes dolgot, — nem tudott arról más se semmit, anélkül, hogy valami titokszerűség lett volna lényében vagy életében.

Mint már mondtam, a lehető legközön-

segebb lény volt, minden feltűnést keltő sajátosság híján.

A szomszédunkban lakott, de voltaképp soha bizonyosan nem tudtam, hogy melyik házban, mert sohasem érdekelt a dolog. Azt hiszem, más mindenki így volt vele, tán még ő maga is. Hogy mikor, s hova járt-kelt, azt nem tudom, de alkalmasint más se tudta, mert senkitem érdekelt. Hogy otthon mivel tölti az időt, volt-e atyafia, vagy sem, egyedül élt-e, vagy másod, harmadmagával, az iránt sem érdeklődött senki. Ha tudtam is valaha, bizonyos, hogy elfelejtettem.

A feleségem mostanában azt mondja, hogy mindeunap egy bizonyos órában elment a házunk elé. En bizony nem hiszem, elment az annyiszor, a mennyiszor az uja arra vitte, én néha-néha láttam, — de meglehet, hogy mindennap is látom, de soha szembe nem ötlött, hogy látom.

Egy szó, mint száz, teljesen és határozottan minden feltűnés és érdekesség híján való volt egész élete és lénye.

De nem is az életéből akarok én egyet-mást elmondani, csak a halála hírére. Persze mindenki elgondolhatja, hogy az se igen sujt-hatott le.

Szerda napon volt, nem u.ondom, hogy a hét egyéb hétköznapjaiba ép szerelmes volték, de a szerdát határozottan gyűlölöm, mert az napon kétszer annyi dolgom van, mint más-

kor és a nagy tisztogatás miatt egy egész órával kell előbb fölkelni, mint máskor. Nagyon szeretem pedig azt a reggeli félszendert és jussom is van hozzá. Nagyon rest ember vagyok ugyanis. Már pedig kinek volna egyáltalán jussa reggel sokáig heverni az ágyban, ha a röst embernek nem volna.

Szerdánként tehát sokkal rosszabb kedvű vagyok, mint máskor, — ezért az elrabolt órájáért a heverésnek, én rendesen azokon állok boszút, a kiknek ilyenkor akad velem valami dolguk. Ez tán nem egészen igazságos, de oly természetes, hogy még bevallani sem pirulok.

Tehát, mint mondtam, szerda reggel volt, én éppen munkámhoz akartam látni, mikor lihegve beront a feleségem és az ajtót félig kinyitva, a folyosóról kiáltja be:

— Hallottad? Gécziné ifjasszony meghalt.

— Meghalt? — No lám, sohse hittem volna. Csak mikor a feleségem eltávozott, akkor kezdtem tépelődni azon, hogy micsoda csodálkozni való van azon, hogy Gécziné meghalt. Nem is csodálkoztam én rajta, nem is tépelődtem tovább, de fogtam a munkámhoz, mikor bejön a házmesterné, szólván:

— Hallotta már a nagyságos ur? Meghalt a Gécziné csufasszony.

— Hallottam bizony galambom, de hát mi köze ahhoz magának, meg nekem? és újra munkámhoz láttam, mert sürgős volt a do-

Ennek oka pedig az, hogy az állam kiadásainak egy részét teljesen a városokra hárította bizonyos hatóságok ügykörének ellátása ürügye alatt.

Kár, hogy sem a képviselők számára, sem pedig a virilis képviselők választására nézve nem tesz konkrét javaslatot az előterjesztés. Annyi bizonyos, hogy sok anyagot visz a kongresszus elé s a kongresszus bizonyára sokat tesz belőle magáévé.

(*)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 14.

A Duna-ünnepségről és az udvari bálról folyt a társalgás az ülés előtt. A tegnapi ünnepséget szidták mindenfelé, mint a bokrot, az udvari bál iránt ellenben kedvezőbb volt a hangulat. A honatyák partnereket kerestek a kocsköltségre, mert hogy az ilyenkor huszhuszonöt koronát jelent.

Aztán Apponyi becsöngetvén a küntt enyelgőket, benn komolyan folytatta a folyosói diskurzust Holló Lajos, aki a tegnapi Gotterhalté miatt panaszkodott.

Szell Kálmán miniszterelnök azonnal felelt neki, igyekeztván a közfelháborodás megnyilatkozását enyhíteni. Persze a válasz nem nagyon tetszett és az ellenzék zajongásban tört ki és igen jóízű németiséggel hocholt.

Még a jó öreg Podmaniczky báró sem haragudott ezért, hanem csak annyit kiáltott át tréfásan:

— Ezt már hallottuk! Ujabbat kérünk.

Azután Babó Mihály beszélt a kormány ellen. A folyosókon egyébként ma általában nyugodtabb, csendesebb volt a hangulat. Itt-ott tanácskoztak ugyan, de csak kisebb csoportokban.

Tisza István gróf ma nem volt jelen. Érdeket keltett a szünet után Tomasics Miklós horvát képviselő felszólalása.

Részletes tudósításunk itt következik:

(A Duna-ünnep botránya.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác miniszterek.

Elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Holló Lajos: Napirend előtt kér szót. Tegnap társadalmi ünnep volt Budapesten, amelyen résztvett a külföld és a vidék. Nem való tehát olyan incidensekkel zavarni a mi ünnepeinket, a melyek alkalmasak arra, hogy ha nem is erőszakra, de nagy erkölcsi felháborodásra bírják a tömegek ezreit. A tegnapi ünnepen résztvett két hadihajó is, a melyeken nem lévén zenekar, tehát reglementszerűleg nem volt szükséges a Gotterhaltét játszani. Mégis azt tették tegnap, hogy a két monitorra bevezényelték a közös hadsereg zenekarát és mielőtt az udvar a palota erkélyén megjelent, a katonazenekar rázendített a Gotterhaltéra.

El volt terjedve az a hír is, nem tudja, mennyiben igaz, hogy az esetben, ha a közönség ezen felháborodva, tüntetésre készült volna, a katonaság készenlétben állott, hogy elesésként használjon. A király annyiszor kifejezést adott alkotmányos érületének, hogy ezt a tulhajtott lojalitást bátran el lehetett volna kerülni. Ha a rendezők másképpen nem cselekedhettek volna, akkor hagyták volna ki a katonaságot; ha pedig azt nem lehetett, inkább ne csináltak volna ünnepet. Érti, hogy a miniszterelnök kormányzásának mostani utolsó és válságos napjaiban (Ugy van, a szélső baloldalon, ellentmondás jobbról.) elvesztette higgadságát. Ezt bizonyítja az is, hogy tegnap a tisztviselőknek olyan kijelentéseket tett, hogy az ő kivánságukat csak három millió ember óhajtja, ellenben a katonai javaslatokat husz millió ember érdekéből.

Szell Kálmán miniszterelnök: Ezt nem mondtam! (Zaj.)

Holló Lajos: ... kérem, így adta ki a félhivatalos lap.

Szell Kálmán: Majd megmondom mit mondtam.

Holló Lajos: A Gotterhaltét bizonyára nem óhajtja sem az a három millió, akik a tisztviselők törvényét sürgetik, sem az a husz millió, amely a katonai javaslatokat kívánja a miniszterelnök szerint. Szóvá teszi ezt az ügyet, mert nem maradhat megjegyzés nélkül az a folytonos inzultus, amely a nemzetet éri. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

(A miniszterelnök válasza.)

Szell Kálmán miniszterelnök: A passzív rezisztencia politikáját itt a Házban fejtegette ki, nem pedig a tisztviselők előtt. A tisztviselők előtt csak felemlítette, hogy látja már a törvényhatóságok megnyilatkozását, de azt állami tisztviselőknek mondta, tehát korteskedni nem akarhatott. Hát az ellenzéknek szabad mindent mondani, nekünk semmit? (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Azt, hogy mit mondtam, pontosan nem kerülhetett nyilvánosságra, mert stenog-

rafus nem volt jelen, sőt a mai napig sem tudom, mi van benne, mert nem olvastam. Ha tehát az van benne, amit Holló mondott, akkor rosszul van benne.

Leszkay Gyula: A Gotterhaltéről beszéljen. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Annyi tény, hogy a három millió benne volt beszédemben, de nem lakosságról, hanem koronáról. Ezt az összeget ugyanis kilátásba helyeztem a tisztviselőknek. Ami már most egy párttag részéről történt nyilatkozatot illeti, azt hiszi, hogy joga volt azt kérni, hiszen az tisztán a párt dolga és a miniszterelnöké s így nem tartozik a Ház elé.

Rátér az ünnepre. Az az ünnep társadalmi ünnep volt, amelyhez a koronának egyéb köze nem volt. Igenis, az ünnep elején játszták a Gotterhaltét. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Játsták, mert ahol katonai zenekarok megjelennek, ott reglementszerűleg kötelesek a Gotterhaltét játszani, főleg pedig, ha hadihajókon történik. Nem az osztrák császárnak játszának, hanem a magyar királynak. (Hosszantartó láрма a szélsőbaloldalon.) Ebben semmit belemagyarázni nem lehet. (Hosszantartó eláll és hoch-kiáltások balról és a szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos: A miniszterelnök ur azt mondja, hogy neki semmi köze a dologhoz nem volt. Helyes. De ha a rendezőség bevonja az ünnepekbe a hadihajókat, akkor már kötelessége beleavatkozni, hogy azokra a hadihajókra ne vezényeljenek katonazenekarokat és azok ne játszának a Gotterhaltét. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) A magyar nemzet sohasem fejedte ki hódolatát a Gotterhaltéval. (Hosszantartó helyeslés a szélsőbaloldalon.)

(A kvóta-javaslat.)

Babó Mihály: Mielőtt rátérne a kvóta-javaslatra, köteles foglalkozni a miniszterelnöknek imént mondott szavaival a tisztviselőkre vonatkozóan és a Duna-ünnepélyre nézve. A miniszterelnök ur az állami tisztviselőket játszotta ki az obstrukció ellen. Azt mondta neki, hogy az ellenzék akadályozza a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat tárgyalását. (Fölkiáltások balról: Hazugság.) Mit is kértek az állami tisztviselők a miniszterelnök urtól? Csak azt, hogy a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat sürgősen, soronkívül letárgyalassék és visszaható erővel ruháztassék föl. Hát ez az ellenzék akadályozta ennek a javaslatnak a tárgyalását? Majd meglátjuk, hogy mit fog szólni a miniszterelnök ur szombaton, amikor az ellenzéknek ilyen értelmű indítványa tárgyalása alá került. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Azt is mondotta a miniszterelnök ur, hogy nem tartja megengedhetőnek, hogy a mostani törvényen kívüli állapotban törvényeket tárgyaljunk. Erről lehet vitákozni, pro és kontra. De hát ez

log, el kellett tiz óráig végezni, mert tiz óra után a szédőgyerek nyaggat már a kéziratért. De alig veszem kezembe a pennát, hogy végre belé is kezdek, nyilik az ajtó s bejön a szomszéd, a kinek az ajtaja a folyosóra nyilik.

— Tetszett már hallani? meghalt Gécziné ifjasszony.

— De az isten szent szerelméért, mi közöm hozzá? — Ha meghalt, az isten nyugosztalja szegényt.

A szomszéd csak nézett rám, hogy ilyen mord hangon viszonzom nyájasságát s megsértődve távozott. Én pedig végre leülhettem a munkámhoz, sőt már egy nagyon hatáson bevezetést is kifaragtam, papírra is vetettem, a hat izból álló körmondatnak már épp a második izét írom, mikor kopogtatás hallik az ajtómon. Szabad! — kiálték s irtam tovább, mert félttem, ha félbehagyom, elfeledem a diszes körmondatnak egy-két izét. Kinyillik az ajtó, tisztos, de kissé kopott formájú urforma ember áll előttem.

— Mivel szolgálhatok?

— Kérem itt lakik a szerkesztő ur?

— Igenis, mi tetszik?

— Talán magával a szerkesztő urral van szerencsém szólni?

— Annyi, mintha vele szólna. Mivel szolgálhatok?

— Tetszik tudni, nekem igen tetszik az ön újságja, meg vagyok vele teljesen elégedve, jó cikkelyek vannak benne, jól is van meg-

írva és meg kell mondanom, mert ön engem nem ismer még, hogy nagyon pártolom az irodalmat.

— Tetszik talán előfizetni?

— Oh nem. Én a kávéházban szoktam elolvasni, de mindig elolvasom, de elvből elő nem fizetek. De különben minden lehető módon igyekszek istápolni, mert...

— De uram, mivel szolgálhatok, megvalom sürgős dolgom van. Kérném tessék röviden, egész röviden, igen röviden. (Ez is elég gyöngéd hang egy elő nem fizető iránt)

— Ön nekem nem szolgálhat semmivel, de sőt ellenkezőleg, én akarok önnek szolgálni, mert tetszik tudni egy újságban a legfőbb dolog az újdonságok.

— Szóval, röviden!

— Hoztam egy újdonságot, épp most halottam, ön alkalmasint még nem tudja, siettem ide, hogy ön legyen az első, aki közli. Gécziné ifjasszony meghalt.

— Uram! legyen elég. Az égre esküszöm elég. Ha meghalt, jól tette, alászolgája. — Kinyitottam előtte az ajtót s kituszkoltam. Ujra leültem a munkámhoz, de hova lett már az a gyönyörűsüges hattagu körmondat az ön fejéből! Elröpkült, foszlányait újra össze kellene szedgetnem, s a ki már próbált ilyen, az tudja, hogy milyen kellemes az ilyesmi. Azonfelül még minden harmadik szó után csak betévedt valahogy az irásomba a Gécziné ifjasszony neve.

Végre mégis csak összetákoltam valahogy azt a keserves körmondatot, mikor a sógorom lép be, ki egy szomszéd faluban gazdálkodik.

— Szervusz sógor, látom sok a dolgod, nem is zavarlak, nekem is sok a dolgom, búzat adok át, meg a marhavásártérrre kell kifutnom, egy pár csikót akarnék venni. Csak azért szaladtam hozzád, hogy mondjak neked valamit, amit most hallottam. — Gécziné meghalt, ismerted?

— Minden poklokra esküszöm, elég! — kiáltott föl bennem az üldözöttségben elfáradt, de öntudatra ébredt kebel. Szerencsétlen, hát mi közöm nekem ehhez, menj, fuss az állatvásárra, boldogtalan.

Szegény sógor, nyilván azt gondolta, hogy pálinkát ettem reggelire. Elkotródott.

Megint írni kezdtem volna, mert tiz óra elmúlt már s minden óraketyegésnél a szédőgyerek jutott eszembe, de képtelen voltam okos munkára, egészen kihozotti a sodromból.

Ujabb kopogtatás. Egy vidéki urhölgy ismerősöm jött valami bajos dolgáról kérdezősködni.

— Különben erről beszélünk majd délután, délg még sok a dolgom, el kell mennem a cselédszerzőhöz, meg a szabóhoz, tudja, hogy a falusi embernek ezerféle dolga, ha a városba jön? — hát még asszónak. Csak azért futottam föl, — tán még nem tudja — Gécziné ifj-

csak a miniszterelnök uron mulik. Ki idézte föl az ex-lexes állapotot? Talán az ellenzék? A miniszterelnök ne téveszse meg a közvéleményt, mert azt mi nyugodtan nem nézhetjük és meg nem engedhetjük. A miniszterelnök ur immár képtelen arra, hogy ezt az országot ebből a mai áldatlan állapotból, amibe belevitte, kivesse. Ha a t. miniszterelnök ur meg tudta találni az utat az akkor sokkal súlyosabb helyzetből, akkor ma is megtehetné, de nincs rá akarata vagy módja, tehát vonja le a konzekvenciákat. Mert azok között az állami tisztviselők között, akikhez szavait intézte, van hatvan főispán is.

(Ugyan van! a szélsőbaloldalon) ... akik még mindig elég hatalmasak arra, hogy erőszakoskodni tudjanak a kormány érdekében. Hiszen már gyártják is a bizalmi nyilatkozatokat a kormány részére. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hiszen mi mit akarunk? A törvények betartását. A mi jó szándékunkat a tisztviselőkkel szemben még a miniszterelnök urnak sem sikerült eldisputálni.

Molnár Jenő: Pedig az sokat eldisputál. (Derűtség.)

(Kvóta, Gotterhalté.)

Babó Mihály: Most még a Gotterhaltéra is van szava. Ha igaz, hogy a tegnapi ünnep tisztán társadalmi ünnep volt, miért játszották hivatalosan a Gotterhaltét? Ó felsége a magyar király is megtisztelte jelenlétével a tegnapi ünnepet.

Molnár Jenő: Nem volt ott, a saját házából nézte. (Nagy zaj.)

Nessi Pál: Nem a magyar király volt ott, hanem az osztrák császár.

Elnök: (Csöngött). Csöndet kérek, képviselő urak. (Lárma.)

Babó Mihály: Ha a Gotterhaltét mégis eljátszották, ennek más célja nem lehetett, mint az, hogy tüntessenek a nemzet ellen a dinasztia mellett. Ez az a politika, amelyet a kormány folytat azért, hogy lehetetlen helyzetbe hozza ezt a nemzetet a királlyal szemben. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Ez a magyar politika. (Nagy zaj.)

Babó Mihály: Így gyakorolnak önök befolyást arra, hogy a magyar nemzet jellege ki-domborodjék?

Molnár Jenő: A penzióra már régen megérett ez a kormány.

Szell Kálmán: Bizza azt csak miránk.

Elnök: T. Ház! Legjobb volna, ha ezeket a megjegyzéseket innen is, tulnan is egészen elhagynánk.

Babó Mihály: En a miniszterelnök közbeszólásait mindig érdemesnek tartom arra, hogy azokra reflektáljak. (Ugy van! a szélsőbalon.) Olyan idöket élünk, amelyekben megvan ingatva a bizalom jövőnkben, bizalmunk ideáljainkban, kormányfőúrjainkban. Elérkezett tehát a tizenkettedik óra, hogy ez a rendszer,

asszony meghalt ... ismerte? — én nem ismertem.

— Eddig és ne tovább! kiáltottam bösz elkeseredésemben, nem ismertem, nem is óhajtom ismerni a boldogultat, aki bár született volna halva!

Nyájas látogatóm nyilván azt gondolta, hogy megbolondultam és sietve távozott. Én pedig becsuktam utána az ajtót, hogy valamikép ne akadjon valaki, aki tovább feszítse a hurt, mert éreztem, hogy szakadni fog. Leültem hát megint, de nem körmondatokat cirka-maztam, hanem írtam, ami a pennámból folyott, mindaddig, míg ismét zörgetnek az ajtómon, — a szedőgyerek volt.

— Nincs kézirat, csak egy félóra múlva, kiáltottam.

— Nem is kéziratért jövök, azt üzenik, tessék betenni az újságba, hogy Gécziné ifjasszony meghalt, ép most.

Ez volt utolsó szava ebben az árnyékvilágban. Megfogtam a nyakacsigájánál, kiröpült, szétmállott ... mint egy megtört virágszál, alácsüggeszté fonnyadt szirmai.

Nem dolgoztam már, csak jártam a szobában mint egy oroszlan, mikor is a nyitott ajtón belép egy falusi ember, ismerős, csak a nevére nem emlékeztem hamarjában. Motyogott valamit, amit nem igen értettem. De aztán mégis csak feléje fordultam.

— Tetszett már hallani azt a gyászos nagy esetet.

Szegény honpolgár, ez se beszélt egy szót

amely lejárta magát, amely elkorhat, pusztuljon. A kormány pedig ennek a lejárt rendszernek az anyagi léte érdekében kéri a kvótaküldöttség kiküldetését. Ehez hozzá nem járulhat. (Helyeslés a szélbalon.)

(A horvát forradalom.)

Ez után öt perc szünet következett. Az ülés újabb megnyitása után:

Tomasics Miklós horvát képviselő méltányolja az ellenzék felháborodását, nem akar tüze olajat önteni. Horvátországban nincs forradalom, hanem zavargások vannak. Ezeknek egyik oka a gazdasági válság, a másik oka az, hogy a horvát pénzügyi egyezmény még nincs kész. Nem okul ezért senkit, mert tudja, hogy nem lehetett megcsinálni eddig.

Tomasics azután a vasuti tisztviselőkről beszélt. Bajnak tartja, hogy ezek iránt a lakosság bizonyos animozitással viselkedik, főleg azért, mert nem tudnak horvátul. Akad közöttük sok krakéler is, akik botrányokat okoznak. Meggyőződése, hogyha a horvát-magyar kiegyezést végrehajtják, ismét helyreáll a rend. A zavargást fizetett emberek rendezik, idegen befolyásról egyáltalán nincs szó.

A mai ülés ezzel véget ért.

TÁVIRATOK.

A balkán mozgalmak.

Konstantinápoly, május 14. A monasztiri bazárok újból való megnyitása tegnap megkezdődött. Körülbelül egy harmadrészüket már megnyitották, de még előreláthatólag el fog tartani egy ideig, amíg a kereskedelem és a forgalom teljesen a rendes kerékvágásba jön. Újabb konzuli jelentések szerint a lakosság elkeseredése még mindig nagy. A portának erélyes intézkedéseket kell tennie, hogy a kedélyeket lecsillapítsa, mert különben a vilajet általános helyzete igen kényes marad.

Vasutasok sztrájkja.

Melbourne, május 14. A Viktória-gyarmat parlamentje ma rendkívüli ülésre gyűlt egybe, hogy tárgyalás alá vegye a kormány által a vasuti alkalmazottak sztrájkjának elfojtása végett előterjesztett törvényjavaslatot. Irvine miniszterelnök azt mondta, hogy az ország a hatóságok ellen régen előkészített lázadással áll szemben. A harcot a szélsőig kell folytatni. A törvényjavaslat igen szigorú intézkedéseket tesz, nevezetesen száz font pénzbírsággal vagy egy évi fogsággal bünteti a sztrájkban való részvételt.

se többet, mert abban a pillanatban egy egész emelet volt kettőnk között.

De ez az eset mégis kijönantott s eszembe jutott, hogy a legjobb lesz elmenni hazulról. El is mentem, ez a második áldozatom épp előttem bandukol, sántikálva valami ismerősevel. A beszédükből kivettem, hogy ügyvédet keres, aki engem bíró elé állítson a rajta elkövetett sértésért.

— Hát osztán miért cselekedte meg ezt kenden az az ur, komám?

— Hát tudom én! elkezdtem mondani, hogy hallotta-e az ön gyászos nagy esetemet, hogy az igaz pöröm elvesztettem, — hát rám rohan; soha ilyet!

Rózsásnak éppen nem mondható hangulatomban föltettem magamban, hogy legalább az emléken bosszút állok Gécziné csufasszonynak. El is mentem a nyomdába s megirtam amugy hangulatosan a bucsuztatóját, — legalább elégtételt veszek rajta.

Azzal hazamegyek, de alig érek s szobámba, hívnak a telefonhoz a nyomdából, mondják a következőket: Itt van Gécziné ifjasszony, esze ágában sincs meghalni, se eddig se ezután. Halálhíre kacsa, kéri, hogy kiszűrjék, hogy ő meg nem halt. Mit mondják neki?

— Hogy ez szemtelenség! Hallatlan, még csak meg se halt! Szégyelje magát, ezt mondja neki, döörgtem be a telefonba.

A horvát zavargás.

(Újabb forradalmi jelentések.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 14.

A forrongást, mint mai távirataink egybehangzóan megerősítik, ma már tagadhatatlanul egész Horvátországban elterjedt. Az izgatás megméltelyezte az egész területet és forradalmi lázban sorvad a társországek egész népe. Megdöbbentő tünetek azok, amelyek ma egyszerre nyilvánvalóvá tették, mily veszedelmes a baj és mily közel a válság. Mitrovicán a csendőrség kapitánya letartóztatta az állomást védő magyar vasuti tisztviselőt, ahelyett, hogy a forrongó csöcselék ellen védelmezte volna a magyarokat. Eszéken egy magasrangu államhivatalnokot, *Kristóf Radosekúv* osztálytanácsost le kellett tartóztatni, mert szemérmetlenül agított a magyarság ellen. Ez a két incidens egyszerre bevilágít abba a feneketlen örvénybe, amelynek szennyes hullámterítései a magyar állameszme szikláját ostromolják. Az állami hivatalnoki kar egy része is, mint a magyar állam hivatalos tekintélyének fölesküdt képviselője, esküdt ellensége a magyar államnak és a magyarságnak.

Dalmáciát is elfogta a forradalmi láz, s a bán meggyilkolásának vakhírével *Te deum*-mal ünnepelte a nép a templomban. A forrongás terjed; de a hatóságok erélyes közbelépése még egyre késik, mintha szándékosan várnák, hogy a bujtogatók műve még nagyobb mérvet öltsön.

Mai távirataink a következők:

Fiume-ből jelentik: Susákból sok magyar Fiumébe költözött, hol már nyugodt a lakosság s a magyarellenes tüntetések némileg lecsillapultak. A gyülekezés el van tiltva a városban, a kávéházak, vendéglők zárva vannak. A 79-ik gyalogezred negyedik zászlóaljja Susákra bevonult. Itt tegnap este vagy kétszáz horvát tüntető járta be az utcákat s egyre ezt kiáltotta: Le a magyarokkal! Éljen a független Horvátország! A rendőrség közbelépett s a tüntetőket szétoszlatta. Atakartak hatolni a Fiumara hidján is Fiumébe, de ebben megakadályozta őket a rendőrség.

Buccari-ban ma este körülbelül hatszáz ember kivonult a vasúthoz, hogy az épületeket szétrombolja. Mikor azonban meglátták az éppen bevonuló katonaságot, megfutamodtak. Fusine-ben is történtek ma zavargások.

Mitrovicáról jelentik: Az itt állomásozó csendőrség kapitánya ma a főbujtogató kocsiján odahajtatott az állomási épület elé s az állomást védelmező vasuti tisztviselőt letartóztatta. A többi tisztviselőt ez az eset nagyon megrémítette, mert belőle kétségtelenül látják, hogy a hatósági személyek egy része nyíltan cimborál a lázadókkal. A konsternáció óriási.

A „Grazer Tagespost” egy spalatói tanár levelét közli, amelyben az a következőket írja: Az ismeretes bázeli forradalmi kiáltványok, amelyekkel a horvát népet a magyarság ellen bujtogatták, rendkívül nagy mértékben vannak Dalmáciában is elterjesztve. Spalatóban is fanatikus euthuziazmussal várják a bán demissionálását. A horvát ifjúság glagolit misét mondott a horvát zavargások alkalmával agyonlőtt *Pasarics* lelkiüdvéért. E közben az a hír terjedt el, hogy a bán meggyilkolták. A templomban levő nép erre rázendített a „Te deum laudamus” hálaadó énekre. A csendőrség valamikép tudomást szerzett a tüntetésről és ostromot intézett a templom, illetve a kifélé tartó nép ellen és husz embert letartóztattak. A rend ezután helyreállt.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* B Szabó József, az aradi szintársulat tagja tegnap a kolozsvári nemzeti színházban vendégszerepelt, hol *Figaro*-ban lépett föl *Szozer* Ilonával együtt. B. Szabóról egyik lap így ír:

Figarót szintén vendég B. Szabó József, az aradi színház jeles baritonistája énekelte. Ritka szép és nagy sikere volt, a mit méltán megérdemelt, mert alig van a vidéknek szerencsésebb tulajdonokkal megáldott énekese. Igazi színészvér, játéka élénk, temperamentumos, kifejező és értelmes. Erces, férfias hangja tiszta és kellemes. A közönség sokszor tüntette ki zajos tapsokkal; teljes érdeklődéssel nézünk második feléje elé.

* Aradi színészno sikere. *Garai* Ilonka, aki több éven keresztül az aradi szintársulat drámai színésznője volt, virágvasárnap óta *Krémer* Sándor szatmári szintársulatánál tölti be a naiva szerepkörét. A szatmári szintársulat jelenleg Eperjesen működik s egy ottani lap kritikája a „*Bor*” előadásáról szólva így ír *Garai* Ilonkáról: „Kiemelendőnek tartjuk a szereplők közül *Garai* Ilonkát, aki mint *Rózsi*, a csitri, nyeltes, de naiv és jószívű hajadon leányt elbájoló kedvességgel játszotta.”

Zendülés a Hámori-pusztán.

(Félholtra vert gazdatiszték.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14

Véres esemény híre érkezett ma délelőtt Aradra. *Hámori* László dr. országgyűlési képviselőnek *Kurtics* határában lévő pusztáján zendülés ütött ki. Az összes munkások fellázadtak az ispán és a gazdasági irnok ellen, rájuk támadtak, s kevés híjja, hogy agyon nem verték őket. *Takács* György ispán életveszélyes sebekkel borítva fekszik az aradi kórházban, *Német* Ignác irnok pedig súlyosan sérülve nyomja az ágyat odahaza.

A munkások, számszerint hatvanhatan, nagyjából kisiratosi magyarok, kik az ispán és társának kegyetlen bánásmódja miatt lázadtak fel. Ott akarták hagyni a pusztát egy szálíg, s mikor puskával, revolverrel felfegyverkezve utánuk indult az ispán és az irnok, kapáikkal rájuk rontottak, s vér festette pirosra a kurticsi határ zöld pászitját.

Első pillanatra rokonnak látszik ez az eset a seprősi zendüléssel, annál is inkább, mert *Kurtics*on is erős lendületet vett a szociálizmus. Vasárnap népgyűlés lesz *Kurtics*on és *Mácsán*, s a lakosságban ezrekre megy a szociálizmus híveinek száma; egy részük őszintén az, míg sokan még csak kíváncsiságból érdeklődnek iránta. A kisiratosi zendülők azonban nem szociálisták, még ma nem azok, de azt az izgató légáramlatot, mely mindenfelé fújdogál most a megyében, érzik már ők is. Lehet, hogy ez vetette türelmüknek végét, lehet, hogy tényleg olyan bánásmóiban volt részük, mely ellen fel kellett lázadniok. A vizsgálat lesz hivatva kideríteni az igaz okot, mi csak a véres esemény lefolyását részletezzük a következőkben:

Az előzmények.

A mai véres eset oka tulajdonképp a szerdán este történt esemény volt. A munkások egy része répát kapált id. *Takács* György, az ispán apjának felügyelete alatt. S itt *Szalai* Ferenc munkás összeszólalkozott az öreg *Takács*csal. Hogy miből keletkezett az összetűzés, teljesen még nincs tisztázva, miután úgy id. *Takács*, mint a parasztok mást mondanak. *Takács* szerint így történt a dolog:

Hét óra előtt öt perccel *Szalai* Ferenc, a napi munka befejezését akarván jelezni, elkiáltotta magát:

— Huja!

— Nem huja — mondta erre *Takács* — tovább kell kapálni, mert még nincs hét óra.

Erre azután szóváltás keletkezett a munkavezető és *Szalai* között s utóbbi az öreg *Takács*ot szidalmazta. A munkavezető erről még este jelentést tett fiának, *Takács* György ispánnak.

Szalai és társainak vallomása szerint az összekoccanás abból keletkezett, hogy id. *Takács* fejbe vágott egy kisleányt, mert ferdén kapálta a sort. A leánnyal együtt azután a többi munkásokat is szidalmazni kezdte, hogy ilyen meg amolyan szociálisták. *Szalai* erre odaszólt, hogy ha valami baja van a leánnyal, hát végezze el vele, de nekik hagyjon békét. Erre azután még jobban rájuk támadt a munkavezető, mire kijelentették, hogy otthagyják a munkát. Az öreg ekkor marasztalta őket, s ígérte, hogy ezentúl jobban fog velük bánni. A munkát így nem mondták fel, *Takács* pedig jelentést tett a fiának, hogy vele gorombáskodtak a munkások.

A munkások távozása.

Ma, csütörtök reggel azután az apjával történt összeütközés miatt a munkásokra támadt az ispán. Természetesen a történetnek ez a részlete is kétféle színben tűnik elő a vallomások révén.

A parasztok így mondják el az esetet:

Reggel hét órakor, az eső miatt a szokott időnél későbben gyülekeztek a munkára, mikor megjelent közöttük az ispán, *Német* Ignác irnok kíséretében. Durva hangon rájuk szólt:

— Jöjjen elő az a szociálista, aki tegnap az apámmal gorombáskodott!

— Itt vagyok — mondta *Szalai* Ferenc és előlépett.

Az ispán mindenekelőtt kiütötte a pipát *Szalai* szájából, azután mindennek összeszidta, végül pedig elküldte a munkából. *Szalai* kijelentette, hogy el is megy, mire a többiek is hozzácsatlakoztak.

Német Ignác irnok sokkal szelidebben adja elő a dolgot. Az ő vallomása szerint, nem ütötte ki az ispán *Szalai* pipáját, hanem csupán rászólt:

— Menj haza, mert becstelen ember voltál!

Mintegy harminc munkás lehetett itt együtt, valamennyien kisiratosi magyarok, kik a gazdasági kapákat lerakva, a maguk kapájával hazafelé indultak. Utközben a tanya összes munkásait értesítették a történetekről, s rávették, hogy hagyják abba a munkát.

Az általjában dolgozókon kívül, kik mindössze tizenegyen vannak, valamennyien velük tartottak, s a számuk, az asszonyokkal, valamint t z kurticsi munkással együtt hatvanhatra szaporodott fel.

A véres harc.

A munkások eltávozásával nem ért véget a dolog, sőt ezután kezdődött annak véres kimenetelű részlete.

Az ispán és az irnok, felbőszülve azon, hogy a parasztok eltávoztak, berrantak a központi majorba fegyverért. Az ispán magához vette *Hámori* László dr. vadászpuskáját, az irnok pedig a saját revolverét. A fegyvereket megtöltötték, azután a munkások után indultak.

A parasztok csoportja akkor már messze haladt az uton haza felé. Az ispán és az irnok neki vetették magukat a földeknek, s keresztül-kasul siettek a távozókat, hogy utólerjék őket. A tor-

nyai uton, *Kisiratos* felé hat dülönyire a pusztától érték el a munkásokat.

A parasztok azt állítják, hogy már messziről lövést hallottak. Az üldözők közül valamelyik — hogy ki, nem tudják — utánuk lőtt. A leányok, asszonyok erre szétszaladtak, a férfiak azonban bevárták az ispánt és az irnokot.

— Van-e urasági kapa nálatok? — kérdezték ezek.

— Nincs. Mind a mienk, amit viszünk.

Ugy látszik, a kérdés csak ürügy volt ahhoz, hogy a távozó munkásokon valamiképpen boszút álljanak. Mindkét részről izgatott volt a hangulat, s a puszkaporos kedélyek csakhamar lángra is gyul-tak. Szóváltás, majd szitkozódás keletkezett, s ebből a véres tettelegesség.

Az irnok vallomása szerint, ő az ispánnal már visszafelé indult a csapattól, mikor *Szalai* Ferenc utánuk kiáltott:

— Szerencséd ispán, hogy visszamentél, különben a véredben fürdenénk ma!

— Mit mondtál? — kérdezték ők viszszatérve, s csakhamar megkezdődött a küzdelem.

Az irnok többször a parasztok közé lőtt s *Szalai* Ferencet a karján, egy fiatal kurticsi román legényt pedig a homlokán megsebesített. Az ispán is lőtt, de az ő fegyverének golyója fel a levegőbe ment, mert *Szalai* a kapájával akkorát vágott a puskájára éppen mikor elsütötte, hogy ketté tört a kezében.

Ez az ütés jel volt a támadásra. Egy *Doka* János nevű munkás hátulról fejbe vágta az ispánt éles répvágó kapájával, *Szalai* pedig elülről mért rá ütést. Az ispán lerogyott a földre, mire az irnokra rontottak s azt is agyba-főbe verték a kapákkal. Az irnok, ki több sebből vérzett, látva, hogy az élete veszedelemben forog, futásnak eredt s el is menekült.

Közben feltápáskodott az ispán a földről s ő is el akart futni. Ezt látva, abahagyták az irnok üldözését s újból az ispánra vetették magukat. Addig verték, vágták a kapákkal, míg eszméletlenül elterülve, halott mozdulatlanágban feküdt a földön. Fején iszonyu sebek tátongtak, a nyaka, keze csupa seb volt, patakozott belőle a vér, mely vörösre festette körülötte a fűvet.

A sérültek.

Az irnok, mikor a munkások kezei közül megmenekült, a központi majorba futott, honnan azután kocsin ment ki a tanyai uton fekvő ispánért. A munkások ezalatt már eltávoztak. Felrakta a kocsira az eszméletlen ispánt s bevittte a lakására.

Az ispán fején három vágás tátongott, melyek közül egy különösen mély. A hátán súlyos ütések nyomai kéklettek, a kezei, karjai, nyaka mind csupa seb. Az irnoknak a fején és hátán vannak súlyos, de az ispánénál jóval könnyebb sérülései.

Az irnok, mikor az ispánt lefektette, orvosért küldött. *Fülöp* József kurticsi körorvos sietett a tanyára. Bevarrt az ispán fejesei közül kettőt, a harmadikat azonban nem lehetett bevarrni. Azután bekötözte az irnok sebeit.

Az ispánt az anyja később kocsin Aradra hozta a megyei kórházba. A 25 éves fiatal ember állapota nagyon súlyos s élete is komoly veszedelemben forog. Az irnok lakásán fekszik és erős fájdalmakról panaszkodik.

A véres harcnak még két sérültje van: *Szalai* Ferenc kisiratosi munkás, kinek egyik karját horzsolta az irnok revolverének golyója,

továbbá egy kurticsi román legény, akinek homloka sebesült meg könnyebben, ugyancsak az irnok lövésétől.

A vizsgálat.

A hatóságok *Fülöp* József körorvos után értesültek az esetről. Mikor az orvos *Hámori* pusztára hajtatott, találkozott egyik kurticsi rendőrrel, akinek elmondta, hogy mi történt. A rendőr a község házára sietett és jelentést tett *Szerény* Sándor jegyzőnek. Előbb azt hitték, hogy a *Csanádmegyéhez* tartozó *Ref.-Dombegyházán* (*Nixprót*) történt a dolog s csak később *Weininger* Zsigmond fakereskedő értesítette a jegyzőt, hogy a *Kurtics*hoz tartozó *Hámori-pusztán* folyt a vér. Ugyancsak *Weininger* tett jelentést a csendőrsőrn is.

Ekkor azután kiment a helyszínre *Szerény* Sándor jegyző, továbbá *Gargya* Gergely csendőr őrmester, őrsparancsnok és *Szántó* Tivadar őrsvezető. Csúpn az irnokot lehetett kihallgatni, mert az ispán *eszméletlenül feküdt*. A tanyán lévő emberek közül egy sem látta a véres harcot, a hatvanhat munkás pedig mind haza ment *Kisiratosra* és *Kurticsra*.

Az irnok azt állítja, hogy ő csúpn akkor használta a fegyverét, mikor az ispánt már a földre teperték s reá támadtak. Azt hiszi, hogy az ispánt agyon akarták verni, mert halotta, hogy ezt kiáltották, midőn az ispán felállt a földről:

— Utána, mert még éli!

A jegyző telefonon értesítette az aradi főszolgabíró, később pedig lovas legényt küldött be *Aradra* üzenettel.

A munkások *Hegedüs* Pál kisiratosi jegyzőnek önként tettek vallomást a történetekről. Szerintük a bajnak az ispán és az irnok voltak okozói. Még mielőtt utólérték volna őket, már rájuk lőttek. Az ispánt csak akkor kezdték ütlegelni, mikor közvetlen közelből ismét löni akart. A keze már rajta volt a fegyvere kakasán, midőn *Szalai* oda ütött kapójával, úgy hogy a puská ketté tört.

— Mit csináltak azután az ispánnal? — kérdezte a jegyző.

— Hát bizony földig levertük — mondták nem éppen sajnálkozó hangon.

— Hát az irnokkal.

— Azt is megvertük, de nem tudtuk nagyon megverni, mert elszaladt.

A kettétörtött puskát elhozták magukkal. A revolver azonban ott maradt a küzdelem helyszínén.

A parasztek vallomásuk közben keserű panaszokra fakadtak.

— Nagyon csúnyán bántak velünk — mondták. — Türtük, de már tovább nem lehetett.

— Az asszonynepet is úgy gyalázták, mint az állatot. Még meg is ütötték.

— Gonosz ember az ispány ur. Rossz természetű az irnok is. Nyuzták a szegény embert.

Előhozakodtak *Severesák* István esetével. Ugy megverte az ispán, hogy a kórházba került. A napokban pedig egy szegény házaló zsidót veretett kékre.

Vége-hossza nem volt a panaszoknak. Elősorolták a hosszú idők bánalmait, a sok sanyaruságot a kevés bérért, a koldus életért, melynek fejében a régen forrongó harag ma kitört és eljött a leszámolás.

A kurticsi szociálisták.

Mint *Hegedüs* Pál kisiratosi jegyző mondta, a község népe nem mondható békétlen természetűnek, türelmes, izgatásokra nem sokat adó. A szociálistáknak nincsen híve még a

községben, s így a véres eseménynek semmi rokonsága sincs a seprősi zendüléssel.

A szomszéd *Kurtics*on már másképen áll a szociálisták ügye. Itt a munkás ember egytől-egyig szociálista. Vasárnap lesz ott a *szociálista népgyűlés* melyre az engedélyt már meg is adta a hatóság. — A népgyűlést délelőtt tíz óraker tartják meg a következő programmal:

1. A magyar és román földműves-munkás testvér.
2. Miképen szervezkedjünk hazánk törvényei szerint békés uton?
3. Melyik párthoz csatlakozzunk?

Ugyan e napon délután három óraker tartják a közeli *Mácsán* a szociálisták népgyűlésüket. Itt az utolsó pont helyett ezt vették fel:

3. *Óvakodjunk az izgatóktól!*

A kurticsi szociálisták élén *Zacharie* Mihály áll, a mácsaiak vezére *Czárán* Vasillie. A télen ott járt *Ponta* Péter aradi szociálista. Akkor is akarták már gyűlést tartani, de nem kaptak engedélyt. A lakosság inkább csak kiváncsiságból, sőt heccből csatlakozik a szociálistákhoz, s nevetve kiáltozza a mezőn, munkaközben:

— *Szetreászka szociáldemokrácie!*

Tisza István nyilatkozata.

(A politikai helyzet.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, május 14.

A tegnapi és mai nap legérdekesebb politikai eseményei *Tisza* István gróf nevével vannak kapcsolatban. A politikai helyzet ma még olyan bizonytalan, hogy minden feltűnőbb mozdulat, ami akár az országgyűlésen, akár a pártnban történik, valóságos szalmaszál, amelybe a látnokok és jósok kapaszkodnak.

Igy történt ez tegnap avval a hírrel is, amely *Tisza* István grófnak a szabadelvűpártból való kilépési szándékát terjesztette. Azt hitték a politikusok és a politikával foglalkozók, hogy ez lesz az első lépés a kibontakozáshoz s ma ezt a lépést „visszalépte” maga *Tisza* István gróf, aki a „*Magyar Nemzet*” ma esti számában egy demantáló nyilatkozatot tesz közzé. A nyilatkozat szórul-szóra így hangzik:

Személyemre vonatkozó hireivel szemben annak kijelentésére szoritkozom, hogy tegnap a miniszterelnök urral kizárólag a báró *Feilitzsch-Féle* incidensnek olyan elintézéséről beszélgettem, amely a pártfegyelem és a vélemény-szabadság szempontjára egyaránt tekintettel legyen s a párt minden tagja által megnyugvással legyen elfogadható. Az ügy megoldása előzetes hozzájárulással jött létre, avval egyetérték s eszem ágában sincs emiatt a pártból kilépni.

Tisza István gróf.

A fölkavart politikai hullámokat *Tisza* István grófnak apodiktikus nyilatkozata egy kissé lecsendesítette. Azok, akik a kulisszák mögé szeretnek látni, úgy tudják, hogy ezt a nyilatkozást is beható tárgyalások előzték meg a miniszterelnök és *Tisza* István gróf között.

Ez valószínű is, ha hitelt lehet adni annak a verziónak, amely a *Szell* Kálmán és *Tisza* István gróf között tegnap lefolyt jelenetet így meséli:

„*Tisza* István gróf igen erősen exponálta magát *Feilitzsch* báróért. Védte *Feilitzsch* eljárását azzal is, hogy sokan vannak a pártnban, a kik nincsenek megelégedve a passzív rezisz-

tenciával. E dologban aztán élénk szóharc támadt *Tisza* István gróf és *Szell* Kálmán miniszterelnök között. A miniszterelnök így szólt:

— A ki nem ért egyet a passzív rezisztenciával, az nem maradhat tagja a pártnak; annak le kell vonnia konzekvenciát.

Tisza István gróf erre így felelt:

— Pedig sokan nem értenek egyet a passzív rezisztenciával, sőt magam sem értek egyet ezzel a politikával.

— Ismétlem, — mondtotta a miniszterelnök, — aki az én politikámmal az obstrukció ellen s a passzív rezisztenciával nem ért egyet, annak le kell vonnia a konzekvenciát.

A szóváltásnak ezzel vége szakadt.

Ebben a tudósításban nem sok a valószínűség. *Tisza* István gróf van annyira önértetes politikus, hogy ilyen beszélgetés után nem marad meg a szabadelvűpártban s különösen nem ad ki olyan nyilatkozatot, mint a mai, amely félreérthetetlenül határozott kijelentést foglal magában.

MULATSÁGOK.

(=) *Vörös kereszt* multság. A magyar szent korona országai vörös-kereszt egyletének *uj-aradi* fiókja özv. *Hemmen* Mátyásné elnöknő védnöksége alatt május hó 23-án, azaz szombaton, a *Martini-féle* uradalmi sörcsarnok nagytermeiben *Albert* Péter zenekarának közreműködése mellett hangversenyyel egybekötött táncvigalmat rendez.

Seprős forrong.

(A földművelő-nép följajdulása.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 14.

A seprősi nép felizgatott, elkeseredett kedélye a zavargások befejezésével sem szűnt meg. A csendőri és katonai karhatalom elnyomta a lakosok elkeseredésének közrend-ellenes megnyilvánulását, a nép azonban titokban, szinte összezsekküvésszerűen még mindig elégtételre és megtorlásra gondol, mert sem a jólét, sem anyagi helyzete nem javult a zendülés óta, sem boszúvágya kielégítve nincs, de sőt az az ok sem szűnt meg, amely a zavargások legigazibb előidézője volt.

Érdekes annak a levélnek szószerinti tartalma, amelyet a seprősiek a zendülés előtt, ennek mintegy bejelentéseképen *Csakay* Gyula főszolgabíróhoz irtak. Ez a levél magyar fordításban így hangzik:

Főszolgabíró Ur!

Kérjük, intézzen kérelmet a mi földesurainkhoz, hogy adjanak *harmados tengerit* azoknak, akiknek sem földjük, sem marhájuk nincs. Míg a tővistől és tönköktől kellett a földet irtani, addig adtak, most már csak idegen községbeliek kapnak, mi pedig az éhségtől elpusztulhatunk. Nincs hol kapálnunk, ahol a malénkat a napról-napra való megélhetéshez megkereshessük. Nincs más mód, mint hogy *jellázadunk és erőszakkal fogjuk földesurainkat a határból kitenni*, akkor majd nagyobb veszedelem lesz.

Ezért kérjük főszolgabíró urat, tegyen jót velünk, mert az acatolásnál is *Czárán* Márton husz éves legénynek most is 10 krajcár napszámot fizet.

Az anonim levél eredetijét *Meszlenyi* Antal kir. ügyész magához vette.

A lakosság békétlen hangulatát jellemzi az a hír, mely az egész községben el van terjedve: hogy Seprősön még *kilenc embernek meg kell halni*. A nép ezt a kilenc embert, a kik-

nek halála volna a kiengesztelés a zendülés alkalmával történt gyilkolásokért, — a seprősi földbirtokosok közül választotta ki.

Velics Juon seprősi parasztember — mint tudósítónk írja — felkereste barátját: Szucs Tódort, aki súlyosan sebesült meg a zendülés alkalmával. Itt Velics siránkozás közben fogadta meg Szucs Tódornak, hogy ha vérébe kerül is, de meg fogja boszulni azt a lövést, amely barátját érte.

A katonai kirendeltség, most már egészen bizonyos, egy teljes hónapig marad Seprősen.

Kacziány Géza dr.

amerikai lelkész.

(Ujságiróbból református pap.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Érdekes hírt közöl velünk budapesti tudósítónk. Arról szól a híradás, hogy Kacziány Géza dr., a budapesti ref. főgimnázium tanára, az ismert nevű író és politikus, Kacziány Odön festőművész testvéröccsese kivándorolt Amerikába, Youngstownba s ott református lelkészi állást vállalt el. Új állásába már be is iktatták. Kacziány dr. pár hó előtt ment ki az új világba, de távozásáról csak legmeghittebb barátai tudtak. Osszeköttetését azóta is fenntartotta a budapesti lapokkal, sőt a *H-k*-ban éppen ma jelent meg tőle egy angol könyvről szóló ismertetés.

Kacziány Géza dr.-t jól ismerik Aradon is. A nyolcvanas évek végén került hozzánk s egy ideig egyik aradi lap felelős szerkesztője volt. Aradról ment fel Budapestre, honnét többször lelátogatott. Legutóbb Zilahy Gyula meghívására jött le Bartók Lajossal a szini idény megnyitása alkalmából.

Kacziány érdekes vállalkozását a Youngstownban megjelenő magyar lap így írja meg:

Az itteni magyar reformátusságnak nagy öröme van, „várt leány várat nyert“, t. i. addig keresgettek papot maguknak az ő hazájában, míg végre rászánta magát dr. Kacziány Géza, budapesti tanár és országos nevű író, hogy meghívásuknak enged és eljő Amerikába. A nemes férfunak célja természetesen nagyobb, mint az, hogy egyetlen kis egyház kebelében örölje le életét, ő az itteni egész magyarság javára szándékozik működni s e téren tetterejétől, tehetségétől, feddhetlen jellemétől és buzgalmatól igen sokat várhatunk.

New-Yorkba érkezte után, hol Hámory V. Gusztáv és neje *Hamborszky* Gyula peckvillei lelkész, rokonai várták, első látogatása Strattonban a tisztes agg patriárkát Logan Sámuel dr. superintendenst illette, Kossuth 1851—2 iki amerikai barátját, kinél Krug Nándor dr.-t, az idegennyelvű misszió főtitkárát is találta. A két egyházi férfiú két órahosszan társalognán dr. Kacziánnyal, a legteljesebb elismeréssel nyilatkozott széles tudásáról és kiváló szelleméről.

Az új lelkész első beköszöntőjén, husvét vasárnapján zsufolásig telt meg a kis templom s dr. Kacziány szónoklata elragadta a hiveket. Másnap angol paptársával együtt Alianceba utazott a presbitery fél éves gyűlésére, hol a szokásos *papi vizsgának* vetette alá magát — angol nyelven. A dogmatikából, morálfelügyeletéből, egyháztörténelemből, egyházszervezetből és exegesisből oly fényesen állotta meg a magyar lelkész a vizsgát, hogy az elnök indítványa az ókori nyelvekből, (melyeknek otthon ugyanis tanára) és az írásbeliből egyhangulag felmentették. Az unoderator szerencsét kívánt az új tagnak és a presbitery örömet fejezte ki, hogy az angol presbitery egyház ily kiváló taggal szaporodott.

Az ünnepélyes beiktatás e hó 19-én folyt le a youngstowni egyházban, fényes közönség jelenlétében. Az angol egyházak összes papjai és eiderjei, sőt ezek nejei is részt vettek az

ünnepélyen. Dr. Kudnut mondotta az alkalmi imát, dr. White a Westminster egyház lelkésze az ünnepi beszédet, míg a szertartásos imát dr. Evans, az első egyház kiérdemült lelkésze mondá. A beiktatott magyar lelkész imája és első beszéde könyvekig meghatotta a halgató-ságot. Az egyház szervezés munkája még aznap megkezdődött, ápr. 27 ig 182 egyháztag vétetett fel és tette le a hitvallást az új lelkipásztor előtt. A youngstowni presbitery egyházak a magyarság e nagy lendületére elhatározták, hogy a magyarságnak új templomot és melléje díszes paplakot építenek, mely méltó legyen az új lelkész otthoni híréhez.

A terveket Kling építész már elkészíté s a két angol és az egy magyarnyelvű egyházból három-három tagból álló bizottság végezi az építést, melynek költségei 16—17,000 dollárra rúgnak.

A magyarok lelkes barátai Welsh, Wick és Mc Curdy urak részint telek adománynyal, részint tetemes összeggel járulnak a szent cél előmozdításához s így csakhamar megvalósul az, amit mondtak, hogy Youngstownnak lesz legszebb református temploma Amerikában.

Az aradi Kossuth-szobor.

(65,000 korona. — A szobor helye és a polgármester. — Az olaszok és az ácsok a szoborért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 14.

Az aradi Kossuth-szobor ügyét most már nem választja el nagy idő a megvalósulástól. A megszavazott és biztosított hozzájárulásokkal együtt a Kossuth-szobor alapja 65.000 koronát tesz ki, s ez elég ahhoz, hogy a szobor előmunkálatait megkezdjék. A szobor bizottsága, a mint értesülünk, csupán arra vár, hogy a várostól megkapja az értesítést a belügyminiszter döntéséről, a melylyel a város 30.000 koronás hozzájárulását jóváhagyta; a bizottság ezután összeül, hogy a szoborpályázat kiírása iránt intézkedjék.

Addig azonban, természetesen, tisztába kell jönni a szobor helyével. Annak idején megemlékeztünk a szoboralap bizottságának óhajáról, hogy a szobor a városháza előtti térre kerüljön. Ugy értesülünk, *Institoris* Kálmán polgármester maga is ezt a helyet tartja legalkalmasabbnak a Kossuth-szobor felállítására. A szobor a tér előreszén, a járda mellett, középujt lenne; kis park venné körül, s attól jobbra és balra, félkörben vezetne a kocsit a városháza főbejáratához. Ez a hely, a maga benső jelentőségén kívül, azért is alkalmasnak mutatkozik, mert a városháza épülete impozáns háttére lenne a nagyobb méretű szobornak.

Érdekes jelenség, hogy most, a mikor a szobor megvalósulásának ideje közeledik, egész sora az iparosoknak ajánlott, hogy a szobor felállítása körül bizonyos munkákat ingyen végeznek el. Az olasz beton-vállalkozók, a kik a magyarokhoz hasonló rajongással viseltetnek Kossuth Lajos iránt, a ki a hontalanság legnagyobb részét Olaszországban töltötte, kijelentették, hogy a beton-munkákat ingyen végzik el; az ácsok, hogy az állványokat ingyen készítik el, sőt az építés munkáinak vezetésére is ingyen vállalkozott több mérnök.

Ilyenformán, a mit a szobor felállításánál megtakarítanak, arra lehet fordítani, hogy Aradnak Kossuth-szobra minél impozánsabb, a vértanuk városához illő legyen.

SPORT.

+ **A Meteor tisztújítása.** Az aradi *Meteor kerékpár-klub*, melyről alaptalanul azt híresztelték, hogy feloszlan, illetőleg egy másik sportegyletbe beolvadni akar, e valótlan híresztelések megcáfolására véletlenül épen tartotta meg évi közgyűlését, melyen a tisztújítást is megejtették, annak beigazolására, hogy a klub épen nem szándékozik feloszlan. A tisztújítás eredménye a következő:

Elnök *Farkas* Abrahám, alelnök *Faragó* Béla, titkár *Bloch* Lajos, pénztáros *Reich* Jakab, ellenőr *Beck* József, orvos *Keppich* Jakab dr., I. menetparancsnok *Ehrbar* Henrik, II. menetparancsnok *Borlódán* György, pénztáros *Hammer* Vilmos. A választmány tagjai: *Ravasz* Imre, *Ascher* Ferenc és *Prolich* József, pottagok: *Nyáry* Béla és *Blaskovits* István. A számvizsgáló bizottság tagjai: *Duffner* József, *Kleindl* Mátyas és *Kabát* Zoltán.

+ **Football mérkőzés.** Az egyik temesvári labban olvassuk, hogy az ottani football klub mérkőzésre hívta ki az *Aradi Athletikai Klub* labdarugó csapatát. A matchet, ha az aradiak elfogadják a kihívást, csütörtökön, vagy vasárnap tartanak meg a temesvári klub versenypályáján. Az *Aradi Athletikai Klub* csapata a múlt évben már két ízben mérkőzött a temesváriakkal s mind a kétszer győztesen került ki a küzdelemből.

+ **A tornaegylet főpróbája.** Az *Aradi Tornaeegylet* folyó hó 16-án tartandó házi tornaverseny főpróbája holnap, pénteken este 6—8 óráig lesz, a lyceumi tornacsarnokban, melyre a résztvevő tagokat tisztelettel meghívja az előnökség.

+ **Aradiak a debreceni tornaversenyen.** A folyó tanévben tartandó fiúiskolai kerületi tornaversenyek közül a debreceni kerületi tornaversenyen részt vesz az *aradi állami főreáliskola*, mely huszonhárom tagból álló csapatot küld a versenyre.

A jászberényi korteslakoma.

(Ki fizeti a pörkölt árát?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 14.

A jászberényi pörkölt meglehetősen hírnévre vergődött fel s egész irodalmat teremtett már a magyar sajtóban. Ez az a bizonyos kortes-pörkölt, amelyet senki sem akar kifizetni s a mely ma a Kuria elé került, hol végre kimondották, kinek kell prezentálni a róla szóló elég borsos számlát.

Az általános választások alkalmával Jászberényben *Apponyi* Albert gróf ellenében tudvalevőleg *Almásy* Géza volt főispán lépett fel. Választási elnök *Török* Aladár, az egykori polgármester lett. *Apponyi* megbuktatása nem sikerült s így nem csoda, ha a korteslakomákra vonatkozó megrendeléseknek sem akadt gazdájuk. *Verszeghy* Károly a jászberényi „Lehel“ szálloda vendéglőse ennélfogva port indított úgy *Almásy* Géza, mint *Török* Aladár ellen 13551 korona pörkölt és vendéglői számla kifizetése iránt.

A jászberényi járásbiróságnál annak idején *Török* Aladár hivatkozására *Bánffy* Dezső bárót is kihallgatták, mint tanut, aki azonban kijelentette, hogy előtte a választási kampány pénzre vonatkozó része megbeszélve nem lett, bár *Török* többször felkérte, hogy lépne közbe a számla kifizetése iránt, de ő mindannyiszor visszautasította e kérést. A járásbiróság ennek folytán mindkét alperest egyetemlegesen marasztalta a 18551 kor., járulékaik és költségeinek megfizetésében. A szolnoki kir. törvényszék felebbezési tanácsa csupán csak *Almásy* Gézát marasztalta a követelt összeg megfizetésében, míg *Török* Aladárt a fizetési kötelezettség terhe alól felmentette és a per költségeinek megfizetésében felperes *Verszeghy* Károlyt marasztalta el.

Almásy Géza felebbezésére most foglalkozott ezen ügygel a Kuria felülvizsgálati tanácsa *Fittler* Imre referájában. Hosszas tanácskozás után ma délelőtt hirdette ki *Szabó Albert* elnök a Kuria ítéletét, mely szerint *Almásy Géza elutasítottatik* felülvizsgálati kérelmével, a minél fogva a másodbirósági ítélet marasztaló része helybenhagyatik.

Bál az udvarnál.

(A király cerele-t tart.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, május 14.

A magyar király budapesti tartózkodása alatt ma este udvari bálát adott a budai várpalota fényes termeiben. A bálát még a régi szertartási termekben tartották meg, az új termeket, a melyeknek belső díszítésén még dolgoznak, csak később adják át rendeltetésüknek.

Az uralkodóház tagjai közül *József* főherceg, *Klotild* hercegnő, valamint *Erzsébet Henriette* és *Klotild Mária* Rajneria hercegnők, továbbá *Lajos Viktor* herceg Thun-Hohenstein gróf udvarmester kíséretében, *Ottó* herceg Dauhowsky Károly báró altábornagy főudvarmester kíséretében és *Mária Josefa* hercegnő, *Attens* grófnő főudvarmesternő, *Pallavicini* örgrófnő udvarhölgy és *Salm* örgróf szolgálattevő kamarás kísérelében már tegnap megérkeztek a fővárosba. *Ferenc Ferdinánd* herceg ma délelőtt érkezett. Az udvari bálon azonkívül *József Agost* herceg és neje, *Augusta* hercegnő, továbbá *Köburg Fülöp* herceg és az orléansi herceg is részt vettek.

A bálon jelen volt a diplomáciai kar, a közös miniszterek, a magyar kormány tagjai, a politikai és katonai előkelőségek. Felsőges látványt nyújtott a bálterem a ragyogó díszmagyar ruhákkal s a fényes katonai uniformisokkal.

Az udvari bálra meghívottak felvonulása este hét órakor kezdődött a lánchidon keresztül s mintegy másfél óráig tartott. A meghívott vendégek nagyobb részét *Apponyi Lajos* gróf udvarnagy fogadta, a diplomácia tagjait pedig *Loebenstein* udvari tanácsos a fehér terembe kalauzolta.

Az udvar megjelenésekor a megjelent vendégek két csoportra oszoltak: egyik oldalon a nők, másikon a férfiak foglaltak állást. A táncot *Erzsébet Henriette* főhercegnő kezdte meg gróf *Teleky Pállal*. Eközben *Mária Josefa*, *Klotild* és *Augusta* főhercegnők a hölgyekkel társalogtak.

Ő felsége a bál egész tartama alatt cerele-t tartott. *Szell Kálmán* miniszterelnököt szólította meg legelőször s aztán *Fejérváry Géza* br. honvédelmi miniszterrel beszélt hosszasan, majd *Pitreich* közös hadügyminiszterrel és *Khuen-Héderváry* gróf horvát bánnal. A király közel fél óráig beszélt a bánnal a horvátországi zavargásokról igen komoly hangon.

Azután *Csáky Albin* gróft, *Császka György* érseket, *Perczel Dezsőt* tüntette ki megszólítással. *Andrássy Gyula* gróffal tíz percig beszélgetett a parlamenti helyzetről és a politikai viszonyokról. Majd *Festetics* Tasziló gróffhoz és *Szapáry Gyula* gróffhoz fordult, közben a hölgyekkel is társalagott.

Érdekes volt, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és *Ottó* főherceg csaknem az egész táncot a terem ajtajában állva nézték végig. Később bementek a terembe, *Ottó* főherceg a magyar urak csoportjához tartott, míg a trónörökös *Kapnist* gróf orosz és *Wedel* német nagykövettel beszélgetett csaknem fél óra hosszáig.

Azután ő is a magyar urak csoportjához ment, azok közt élénken beszélgetett *Lobkowitz* herceggel, *Festetics* Tasziló gróffal, majd a közös hadügyminiszterrel.

József és *József Agost* főhercegnek mindvégig a magyar urak körében töltötték az időt, *Lajos Viktor* főherceg pedig a hölgyek közt.

A tánc éjfélig tartott. Ekkor az udvar viszályonult s a vendégek is szétszözltek a tündéresen ékesített termekből.

Lumpolásból a halálba.

(Az új Manlicher első halottja.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 14.

A nagyváradai öreg vár hideg csöndjét megint fegyverdörrenés verte föl. Egy intelligens, uri fiú vetette el az életét, amelylyel meghasonlott. Az öngyilkos katona volt az első a közös armádiában, aki önmagán próbálta ki az új Manlichert, amelylyel most fegyverezik föl a hadsereget. Ez az öngyilkosság nem a megszokott katona tragédiák közül való. A fiatal szakaszvezető nem a sokat emlegetett brutálítás áldozata s nem is azok közé tartozott, akik meghalnak mert nem tudják elviselni a gyöngy-életet.

Grósz Arnold egy gazdag nagyszalontai földbirtokos fia volt. Mint 18 esztendő legény, négy évvel ezelőtt önként állott be katonának, s szakaszvezető volt a 37-ik gyalogezred 4-ik századában. Rendkívül jókedvű, mulatósi fiú volt s pár év alatt ezeket tivornyázott el. Ismert alakja volt az éjszakai mulatóhelyeknek, ahol pezsgő mellett szokott megvirradni a gálans fess szakaszvezető. *Grósz Arnold* eredménytelenül szeretett s mint a barátai mondják, ez volt az oka folytonos mulatozásának. Bánatában keresett vigasztalást, feledést. Tegnap éjjel két óráig mulatott pezsgő mellett, cigánnyal egy Kossuth-utcai vendéglőben. Mielőtt távozott, asztalához szólította a pincérleányt:

— Kisasszony nem volna kedve meghalni?

— Eszem ágában sincs, — felelt a leány.

— Ejnye, pedig szeretném, ha velem együtt elpusztitaná magát. Én ugyanis most hazamegyek és agyonlövöm magam.

A lány jót nevetett ezen a beszéden. A szakaszvezető pedig hazament a kaszárnyaiba, s nemsokára fegyverdörrenésre riadt föl a vár népe. A negyedik század szobájában arccal a padlóra borulva patakozó vérében ott találták *Grósz Arnold* szakaszvezetőt holtan. A Manlicher golyó homlokát ütötte át s a koponyán kirepülve a plafonba furódott.

Az öngyilkos szakaszvezető lábájában, három levelet találtak. Egyik *Kohn* Irénkének van címezve Szeghalomra, a másik *Löffler* Dénesnek szól Vésztozra, a harmadikat századparancsnokának *Wenderinszky* Pál kapitánynak írta az öngyilkos. Ez a levél így szól: Nagyságos kapitány ur! Engedjen meg nekem, hogy ezt a szégyent hoztam a századjára, de nem bírtam tovább elviselni az élet nehézségeit és azért kellett, hogy így cselekedjek. Köszönöm azon sok jószágát, mellyel elhalmozott 4 évig míg a századjánál szolgáltam. Volt hű katonája *Grósz* zsgfr.

Az öngyilkosságról táviratban értesítették *Grósz Arnold* Nagyszalontán *Jakó* hozzátartozóit, akik már ma siettek a tragikus véget ért katona koporsójához.

A pörvesztes város.

(A tábla ítélete a görög-katholikusok javára.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 14.

A nagyváradai ítélőtábla felebbezési tanácsa előtt ma délelőtt Aradvárosának egy perét tárgyalták, melyet az aradi görög-katholikus egyház ellen az aradi járásbiróságnál indított meg egy-két év előtt. A pörben a tábla, mint utolsó felebbeviteli fórum, a város ellen, az egyház javára döntött s ez az ítélet nem ugyan a per összegénél, de elvileg fontos.

A per előzménye s története a következő:

Hét év előtt a város csatornával és vízvezetékekkel látta el a *Deák Ferenc* és *Templom* utcák között lévő görög-katholikus telket. A berendezés költségei 974 koronát tettek ki s ezt az összeget a város ki is fizette, mert abban az időben még — hét év előtt történt mindez — a város a sajátjának tudta a görög-katholikus templom telkét.

Történt azonban időközben, hogy az egyház egy másik perben is nyertes lett s ebben a perben a templom-telek tulajdonáról volt szó. A város azt hitte, hogy az értékes telek az ő tulajdona, az egyház pedig egy Bach-korszakbeli telekkönyvi bejegyzés alapján, amely ellen a város annak idején három éven belül elmulasztotta a tiltakozás kifejezését, a sajátjának tartotta a telket. Békés megegyezés híján pörre került a dolog s ez az egyház javára dölvén el, a város elvesztette vélt tulajdonját.

Ebből a pörveszteségből azonban arra a gondolatra jött a tanács, hogy ha a telek nem az övé, úgy nem köteles azt csatornázással és vízvezetékekkel ellátni, vagy ha már ellátta, úgy annak költségei nem őt, hanem a telektulajdonos egyházat terhelik. Visszakövetelte tehát a berendezés 974 korona költségét az egyháztól, de mert ez megfizetni nem akarta, itt is pörre került a dolog.

Az aradi járásbiróságnál a város megnyerte a pert azon az alapon, hogy idegen tulajdonba hasznos befektetést tenni nem köteles. A törvényszék azonban, mint felebbeviteli fórum elutasította a várost felebbezésével. Az ügyészség ennél fogva a nagyváradai táblához fordult felülvizsgálati kérelmével s erre ma tartották a tárgyalást, ahol a gör. kath. egyházat ügyészének: *Pop C. István* dr.-nak helyettese *Fazekas Lajos* ügyvédjelölt képviselte.

A tábla ítélete az aradi törvényszék ítéletét hagyja helyben, s a várost elutasítja felülvizsgálati kérelmével. A felülvizsgálati tanács elnöke *Medvigy Mihály* tanácselnök, előadója pedig *Bary József* táblai bíró volt.

A harmadluku felebbezési fórum ítéletének indoka az, hogy a város idegen telekre nem tartoznék ugyan a csatornát és vízvezeték bevezetnie s így visszajárna neki a 974 korona, — ha nem volna kegyur. A város patronátusi jogából pedig következik az a kötelezettség, a melynél fogva a vízvezetékét és a csatornát a telekre bevezette.

A bíróság szóbelileg kitért a vitás tectá szóra is s ezt az egyház javára magyarázta, amennyiben kifejezést adott annak a véleményének, hogy a „tectá” szó alatt nemcsak a fedélzet, hanem az egész épület értendő.

HIREK.

— **A trónörökös Budapesten.** Hire járt, hogy az udvar jelenlegi budapesti tartózkodására a trónörökös nem fog megérkezni. Erre a hírre cáfolatul szolgál az alábbi távirat: *Ferenc Ferdinánd* főherceg trónörökös *Rumerskirch* báró százados,

fia, különös körülmények közt tünt el a fővárosból. Az igen tehetséges fiu az érettségi vizsgák előtt állt. A Barsay utcai főgimnáziumba járt, ahol mindig a jeles tanulók közé tartozott. Történt, hogy a magyar irodalomból írásbéli érettségi vizsgálatot téve, az egyik tanár jegyzeteket talált a tanulónál. Nem nagy dolog, de az iskolai szigorúság ezt nagy dolognak fujta föl. Elvették tőle a jegyzeteket, de Ormai Jenő a jegyzetek nélkül is elkészítette a dolgozatot. Másnap tudatták vele, hogy az érettségitől felfüggesztették. Az önrzetes fiu annyira szívére vette, hogy kedden reggel eltávozott a lakásáról és azóta nem tért haza. Atyja, dr. Ormai József Koritnicáról a hír vétele után szonnal Budapestre utazott; végigjárta összes rokonait és ismerőseit, gondolván, hogy talán ott van a fiu. De sehol sem találta. A rendőrségnél is jelentést tett, mely a nyomozást megindította, de eddig minden keresés hiábavaló volt. A kétségbeesett apa attól tart, hogy az önrzetes ifju valami kárt tett magában.

— A Henry-cirkusz mai harmadik előadása új és az előbbinél is változatosabb műsorral folyt le. Az első szám Signorina Elviráé, egy fiatal hölgyé volt, aki macska ügyességgel szaladgált egy futó gömbön, utána négy férfi lovar robogott be nyolc vágató paripán, s rendezett olyan tandemezést, hogy porzott az egész aréna. Új és kacagató volt Cavallini olasz bohóc, aki eredeti tréfákkal tudta megnevettetni a közönséget. Legszébb szám volt a virágtánc, a balletkar adta elő. A primaballerina elegáns és szökdeceléseivel hatalmas tetszészajt csalt ki a közönségből. Új és érdekes volt egy „Japán” című nagy kiállításos képlet, melyet pazar fényvel az egész személyzet adott elő. Közben a balletkar különös táncbetétekkel tette változatosabbá a képletet. A két vakmerő kerékpáros ma is sok tapsot kapott, valamint nagyon tetszetek Henriette kisasszony és Henry igazgató bámulatos mutatványai. „Csikós posta” címen gyönyörű pusztai jelenetet adtak elő az előadás utolsó számaként. A cirkuszban uralkodó mintaszerű rendért Ettinger Oszkárt, a vállalat művezetőjét illeti az elismerés. A cirkusz különben eredeti tervétől eltérőleg nem 12, hanem csak 11 napig marad Aradon, miután kötelezettségei egy nappal előbb Nagyváradra szöliáják.

— Fogházra ítelt grófnő. Versailles-ből táviratozzák: Delanges grófnő, a ki legutóbb egy kongregacionista iskola bezárása alkalmával szidalmazott egy békebíró és ezért nyolc napi fogházra íteltetett, tegnap este a fogházba ment büntetésének megkezdése végett. Nagy néptömeg csatlakozott a grófnőhöz és ovációkban részesítette. A rendőrség széteszlatla a tüntetőket.

— Öngyilkos katona. Matkovits Szilveszter 68. gyalogezredbeli szakaszvezető tegnap a budapesti Ferdinánd-hídon fõbe lötte magát. Haldokolva vitték a helyõrségi kórházba. Egy levelet találtak nála, amelyben a következõket írta:

— Mulassatok mindannyian a dunai ünnepeken, én máshová megyek mulatni!

— Egy képrõl. Reinhardt butorkereskedõ fõuti kirakatában egy fél életnagyságu nõi fénykép képezi a bàmulat tárgyát. A kép, mely platin kivitelû nagytás, egy elõkelõ helybeli nrhölgyet ábrázol, oly élethûen és a legapróbb részletekig finom kivitelben, hogy önkénytelenül azt kérdezzük, mit fog még produkálni a fényképész? A kép világitása az állás mozgékonyasága, a ruha mûvészies elhelyezése a legfejlettebb izlésre vall ez a kép valóban él, mestere Kossák József csász. és kir. udvari fényképész.

— Vitriol dráma. Makról jelenti tudósítónk: Kmetykõ Albertné vénsége felõ otthagya a családját s egy szabó legénnyel: Selmezi Ferenczel állt össze lakni. Pár évig éltek együtt, de a fiatalabb legény ráunt a sorra s végleg szakított vele. Az asszony vitr olt vásárolt, még pedig azzal a szándékkal, hogy elemészti magát. Késõbb azonban megmondolta a sort, elment a legény után. Az éppen egy aradi utcai szatõcsbolt elõtt állt kint, beszélgetett Põcsinéval és a leányával. Amint az asszony odaért, a vitriollal leöntötte õket. Põcsiné és leánya az arcukon és karjaikon szenvedtek sérülése-

ket, a legény azonban rosszul járt, mert a sebeken kívül még a jobbszeme is teljesen kitégett. A vitriolos asszony a bíróság elé kerül s érdekes, hogy a legény nem kívánja a megbüntetését, sem kárpótlást nem kér az elveszett szemért.

— Egy öngyilkos benyomása. Párisból jelentik, hogy Concarmont földbirtokos széngázal megmérgezte magát. Halála olyan lassan állott be, hogy az öngyilkosnak elég ideje volt egy lap papirossa benyomásait leírni. 10 óra 15 p.: Ugy látszik, hogy a halál édes lesz. 10 óra 30 p.: Valóságos szerencse, hogy egy cigarettára, az utolsó cigarettára gyujthattam. Mily jó ez a cigarettá. 10 óra 45 p.: Nem tudok már beszélni. Torkom éget. 11 óra: Nehezen lélegzem. 11 óra 30 p.: Megfulladok... Meghalok...

— Megõrült tréner. Bécsbõl jelentik: Richard H. Charles angol tréner az utóbbi idõben betegeskedett és ezért haza akart utazni Angliába. Amikor tegnap a Staatsbahn pályaudvarra kiértek, elkezdett dühõngeni és oly pokoli lármat csapott, hogy három rendõr alig tudta lefûlelni.

— Valódi francia sevrõ-cipõkbõl igen duraktárt tart Porter Vilmos Nagy Áruháza, a Szabadságtéren. Midõn a tikkasztó, meleg idõjárás rohamléptekkel közeledik, a közönség szívesen használja a sevrõ-bõrbõl készült, szinte suiytalannak mondható, finom lábbeliket, melyek a bõranyag vékony kidolgozása dacára, ép oly tartósak, mint akármely más cipõ. Hogy ilyen szépek a cipõk, ennyire elegánsak minden tekintetben: az csupán annak tudandó be, hogy a Porter-cég csak a legelõkelõbb gyárossokkal áll összeköttetésben és hogy nem téveszti el soha a közönség igényeit. A nagy és változatos raktár, kapcsolatban a feltûnõen alacsony árakkal, rendkívüli módon megkedveltette az Áruházat Aradon és okozta azt is, hogy híre e város határain túl messze elterjedt.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéptõ. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszna, Aradon.

A vak koldus kincse.

(Háborúság a végrendelet miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 14.

A szegedi kir. polgári törvényszéknél nagyon érdekes pör van folyamatban. Egy gazdag koldus életének lefolyására vet világot az aktacsomó. A koldus, mindkét szemére vak lévén, egy csinos asszonyt vett maga mellé, aki buzgón vezetgette, ápolgatta, míg négy év elõtt meg nem halt. Ez az asszony éppen huszonöt esztendeig gondozta a vak koldust, akivel vadházasságban is élt. Mikor a koldus meghalt, kiderült, hogy tekintélyes vagyont hagyott hátra, mely miatt most kitört a háborúság a végrendeleti örökösök és a balkezes özvegy között.

Molnár András, a város háziszegénye, 46 esztendő volt, mikor megismerkedett Szilasi Katalinnal. A vak ember hallomásból tudta, hogy a menyecske elég fiatal és szemrevaló, már tudniillik annak, aki látja. Maga mellé fogadta tehát s vele együtt lakott. Szilasi Katalin sem idegenkedett a vak koldustól, aki egyébként jó karban lévõ, erõtéljes ember volt.

Az asszony közös keresményre állt össze a világtalannal, akitõl ezenkívül ruhát, élelmet és lakást kapott. Molnár András, akinek a koldus-mesterség nagyon jól jövedelmezett, az asszony állítása szerint azt ígérte, hogy bér fejében egész vagyonát rá fogja hagyni. Ebben az asszony meg is nyugodott.

Molnár András 1899. évi szeptember 15-én halt meg. Másnap felvették az elhunyt leltári hagyatékát. Szép summa pénzt találtak a koldus ládájában, akinek egyik pénztárcájában a nevére szóló betétkönyve is volt. A betett összeg 2286 frt, de a könyvecskét Molnár András még korábban szétszaggatta. A gazdag koldus a következõképp rendelkezett:

„En, Molnár András, tekintettel arra, hogy gyermekeim nincsenek és nem is voltak, nõ-

len vagyok, szüleim is elhaltak, halálom esetére vagyonomról így rendelkezem: Összes vagyonom általános örökösévé Bali Péter postás és távirõhivatali szolgát nevezem ki, mivel nevezett engem eddig ellátott minden szükségességekkel és remélem, hogy halálom napjáig gondomat viseli, eltart és eltemettet. Bali Péter köteles leend Léway Teréznek, Csonka Márton özvegyének 300 forint hozományt kifizetni.”

Ez a végrendelet Szilasi Katalint teljesen mellõzte. Ügyvédje által keresetet nyújtott hát be a polgári törvényszékhez, melyet arra kér, hogy Bali Péter és Lévai Teréz örökségébõl ítélje meg neki 1628 keronányi bérkövetelését.

A 71 éves korában elhunyt vak koldus vagyonát többre becsülik azon rokonai, akiket kizárt az örökségbõl, mint amennyi tényleg maradt utána. Molnár András rendkívül szegényesen élt, élére rakta s pontosan fölvetta a várostól kapott havi három forintját is. Ezenkívül mint volt 48 as honvéd, havonta 4 forint segélyt kapott. Senkisem hitte róla, hogy megtakarított pénze van. csak a halála után derült ki, hogy a vak koldus tehetõsebb ember volt, mint sok jómódu iparos, aki nehéz és becsületes munkával keresi kenyerét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az Indiszkrét gavallér. Az asszonyi köny nyelmûség nagyon gyakran rosszul helyezi el gyõngédségeit, aminek aztán kellemetlen következményei vannak. Egy budapesti szép asszony keserûen tapasztalta ennek az igazságnak a tényét. K. nének, mondja a fáma, intim barátja volt K. G. ur, aki azonban nem kötött csomót, a nyelvére s ha már hõdított — gondolá magában — hadd dicsekedhessék a sikerével a világ elõtt. Ez a dicsekvés pedig olyan formában történt, hogy nem vetett valami jeles fényt a szép asszonyra. Magától értetõdik, hogy K. né megtudta az indiszkréciót, mert hát tudja vagyon, hogy a kellemetlenség besugására mindig akad jóbarát. Amikor K. G. idõ múltán ismét meglátogatta a barátját, az kérdõre vonta, igaz-e, amit S. barátjának mondott. A gavallér õölt-hatott, de hát nem tagadhatta. Enyhítõ körülményét azonban nem akarta elhallgatni.

— Mondtam, hogy szereti a fiatal embereket, de azt is mondtam, hogy a szórakozást csak magáért a szórakozásért szereti.

Es indította K. né asszonyt arra, hogy a budapesti büntetõ bíróság elõtt rágalmozás és becsületsértés címén pört indítson K. G. ellen. Tanuként beidéztek K. G.-nek S. nevû barátját, aki azonban hivatkozva rossz memoriájára, már nem emlékezett az esetre, illetõleg a mondott szavakra. A bíróság újabb tanuk kihallgatása végett a tárgyalást elhalasztotta.

§ A kétségbeesés. A magdeburgi bíróság elõtt egy, a maga nemében páratlan eset fekszik. Bartels cipésznek a felesége a vádlott, egy hisztérikus asszony, akit valósággal megbolygított a kétségbeesés. Bartelsné férje halálos betegem fekszik; az orvosok is lemondtak már róla; lélek alig volt már a betegben. Az asszony tudta, hogy ha férjét elveszti, a legnagyobb nyorba jut a gyermekével. Elõlötti kétségbeesésében meglátotta haldokló férjét, aztán gyermeket. Csak mikor borzalmas letétét elkövette, ocsudott fel pillanatnyi tébolyából és jelenkezett a rendõrség elõtt. Az ügy most folyt le a magdeburgi bíróság elõtt, amely az orvosszakértõk véleménye alapján az elmebeteg asszonyt kórházba rendelte.

NAPIREND.

Május 15. Péntek. Róm. kath. naptár: Izidor — Protestáns naptár: Izidor. — Izraelita naptár: Lag beomer. — Görög-keleti naptár (május 2.): N. Atanáz. — A nap kél 4 óra 8 perckor, nyugszik 7 óra 12 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfõn, szerdán és szombaton délelõtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett állésterem.

Idõjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következõ idõjárás várható: Derült, száraz, meleg.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 14

Delitőzsde. Buzakínlátat mérsékelt, vételkedv gyöngye. Lanyha irányzat mellett 12,000 métermássa került forgalomba, 2½—5 fillérig olcsóbb árakon. Egyéb gabonanevek bányadtak. Időjárás szép.

Értéktőzsde. Berlin 1-el olcsóbb, Páris 15-el magasabb.

Zárlat 12 órákor:

Buza májusra	7.57— 7.58
Buza októberre	7.37— 7.38
Rozs októberre	6.47— 6.48
Zab májusra	5.87— 5.88
Zab októberre	5.50— 5.52
Tengeri májusra	6.46— 6.47
Tengeri júliusra	6.46— 6.47
Repce augusztusra	12.45—12.55

Zárlat 5 órákor:

Buza májusra	7.55— 7.57
Buza októberre	7.36— 7.37
Rozs októberre	6.45— 6.47
Zab májusra	5.86— 5.87
Zab októberre	5.50— 5.51
Tengeri májusra	6.46— 6.47
Tengeri júliusra	6.46— 6.47
Repce augusztusra	

Zárlat 5 órákor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	672.75
Magyar hitelrészvény	732.50
Leszámitolóbank részvény	457.50
Rima-Murányi vasúti részvény	480.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	684.50
Közuti vasút	607.50
Városi villamos vasút részvény	307.50

Szemeslet.

— Május 14. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szedésről moslék 12'80—13— korona mmázsként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 120—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 128—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 128—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 127—8 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 126—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 125—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 122—4 fillérig.

Sertésleltétel. Május 11. napján volt készlet 46,147 darab, május 12. napján felhajtott 798 darab, május 13. napján elszállított 332 darab, május 13. napján maradt készlet 46,813 darab. Ualet: Lanyha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdém.

Budapest, május 14.

Magyar aranyáradék 4%	121.25
Magyar koronaáradék 4%	99.50
Magyar arany 4%	92.50
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereségnyelvény kölcsön	203.—
Fizesszámbélyozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papíráradék	100.40
Osztrák járadék ezüst	100.40
Osztrák járadék arany	121.50
Koronaáradék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	154.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1650.—
Magyar hitelbankrészvény	732.75
Osztrák hitelbankrészvény	675.—
Osztrák-magyar államvasút	684.—
20 frankos arany (Napoleonidör)	19.07
Német birodalmi marka	117.05
London	239.70
Páris	95.22
20 márkás arany	23.41

REGÉNY-CSARNOK.

Klára grófnő.

— Francia regény. —

Fordította: Ritt Gyula.

[22]

(Folytatás.)

— Oh Claire, mit tettem, mit tettem?
— Amit te a kastély magányában tettél, az nem volt a legrosszabb. A legrosszabbat itt tetted velem a nagyvilágban, a társaságokban. Azt hitted, hogy szived megvan csalva és dacos szived minden közelítést visszautasított. Belerohantál a nagy világ forrongó örvényébe, anélkül, hogy arra gondoltál volna, hogy mi lesz belőled, mi lesz velem. Nos látod, mi lett belőlünk. A világ ujjal mutat reánk. Tönkrement játékosnak nevez téged és engem okoztak a te szerencsétlenségédért. Engem nagyravágyónak, szivtelennek, könnyelműnek tartanak. Úgy foglalkoznak, úgy beszélnek velem, mint egy hasontalan, közönséges személylyel, mint egy...

— Nem, nem! Ne folytasd. Az nem igaz, — kiáltott fel Renée és kétségbeesett erőfeszítéssel, kezét fölemelve, tiltakozott a folytatás ellen.

— De ugy van! A szerelem már kihalt a mi szívünkből. Azt lettem volna, amit a világ rólam máris hisz. De nem, mégse. Visszatartott valami: a nevünk, a becsületünk! Ekkor játszott közbe az az esemény, a mely egy utolsó módot nyújtott nekem mindkettőnk megmentésére. S ha eközben a halál is ért volna bennünket, nevünk, becsületünk szenytelen, tiszta maradt volna utánunk.

A gróf megsemmisülten nézett maga elé, majd fejét karjára hajtotta, válla idegesen meg-rándult s keze reszketve hanyatlott le az asztalra.

Claire, férje fejére tette kezét és Renée megreszketett a gyöngéd, meleg érintés alatt.

— Én megbocsájtom neked, — szólt benső melegséggel, — amit ellenem vétettél... A régi szép napok emléke még él szívemben Renée, én megbocsájtok neked... Isten veled... én megtettem kötelességemet... most tudd a tiédet... Isten legyen veled!...

E szavak után távozni akart, de két erős kar kétségbeesetten karolta át és nem engedte távozni.

— Claire! Ne menj! — tekintett föl hozzá forró, esdő szemekkel Renée. — Ne menj... én igaztalan... én nyomorult valék, de az örülésség szeretlek és nem tudtam azzal a gondolattal megbarátkozni, hogy szived már nem az enyém. A kétségbeesés, a bizalmatlanság ördöge férközött szívembe, ez döfte a gyilkot, mind mélyebbre és mélyebbre lelkembe, ez mérgezte meg gondolataimat és szerelmemet... Oh maradj, ne menj... ne hagyj magamra Claire, hisz ma is szeretlek... jobban mint valaha és te a halálba készülsz, mert szabadulni vágysz tőlem. Ne menj Claire ép ebben az órában... könnyörülj rajtam... ne engedj magadtól, azzal a borzasztó gondolattal, hogy én dultam föl életedet, én mégeztem meg boldogságodat. — Azt mondtad, hogy megbocsájtottál... oh, mond, hogy nem vetsz meg... mond, hogy szived egy kis rejtekében él még számomra egy csöpp szeretet... oh, mond Claire, hogy még szeretsz engem, mint én téged... kimondhatatlanul... határtalanul.

Fejét Claire ruhájának fodrai közé temette s erősen magához szorította.

Claire szívében a boldogság érzete emelkedett, forró és szenvedélyes, mint a láva-folyam. Lehajolt férjéhez, átkulcsolta nyakát és magához emelte. Reszketve a boldogságtól átkarolták egymást s ajkaik, hosszú-hosszu idő múlva, egy üdvöt nyújtó, boldogságot lehelő hosszú csókba, újra találkoztak. Gyöngye zaj ijesztette fel őket. Egy kocsi robogott a ház

elő. Megrázták a csengőt és szolgál siettek le a lépcsőn.

— Jönnek, . . . bizonyára ellenfelem küldi segédeit, — suttogta Renée.

Gyöngye fehérség futott végig Claire ajkain, de gyorsan legyőzte gyöngeségét. — Erősen és mélyen szorította meg férje kezét.

— Hadd jöjjenek Renée, . . . elszakíthatnak bennünket egymástól, — szólt remegő, de határozott hangon. — Mi újra megtaláltuk boldogságunkat és ezt a boldogságot a halál sem rabolhatja el tőlünk.

Kéz, kézben álltak egymás mellett. Halkan kopogtak az ajtón és a gróf „szabad”-jára a szolgálta lépett be.

— Bocsánatot kérek méltóságos ur, . . . két ur kér bebocsájtást . . . Azt mondja, hogy sürgős ügyben . . .

— Vezessd szobámba az urakat.

A szolgálta eltávozott.

Boldog, büszke mosollyal fordult Renée, Clairehez.

— Isten veled Claire-em, . . . feleségem . . .

Még egy meleg ölelés, még egy hosszú csók s Renée gyorsan átsietett szobájába, Claire szeméi ijedt tekintettel meredtek utána, egy zsölye mellé rogyott a szőnyegre, kezeibe temetve arcát és szívzaggaló, görcsös zokogásba esett.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	
Nagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Gyorsvonat délután	4.21
Személysz. tv. d. u.	4.45
Személyvonat este	9.35
Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborszinig délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.07
Radnára délután	6.35
Gyorsvonat este	7.18
Temesvár felé:	
Személyvonat reggel	6.15
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—
Szeged felé:	
Személyvonat reggel	5.—
Vegyesvonat reggel	7.10
Személyvonat d. u.	4.11
Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Gurahonczig szm. du.	4.30
Budapest felé érkezik:	
Személyvonat reggel	6.05
Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délielött	11.51
Személyvonat d. u.	3.37
Gyorsvonat este	7.11
Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felől:	
Soborszinról reggel	6.59
Gyorsvonat reggel	8.08
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Személyvonat este	9.05
Temesvár felől:	
Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvoat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felől:	
Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat este	10.33
Brád felől:	
Gurahonczról szm. r.	8.08
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

NYILTÉR.*

Borbás Lajos,

szobafestő és mázó.

Arad, Weitzer János (volt Templom-utca 12.)

Ajánlja magát a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmébe mindennemű **szobafestő és mázó** munkák elkészítésére, u. m.: **erőszót és lényeztet a legegyszerűbbtől a legdizsesebb kivitelig** jutányos árak mellett.

Szolid, pontos és lelkiismeretes munkák **elkészítéséről a t. háztulajdonos és lakásbérlet bizto-** sítottatnak. 358

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, takarítónőre, kertészre, gazdasszonyra, mindenre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

AKI

üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket.

birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

AKI

férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad.

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanuló felvenni kíván

az Aradi Közlöny kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet.

10626—1903.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minis-
teriumnak értesítése szerint, a m.
kir. honvéd hadapród iskolában
az 1903—1904. tanévben betöltendő
helyekre vonatkozó pályázati hir-
detmény közzététett.

Miről az érdekelteket azzal ér-
tesítjük, hogy a részletes felvételi
feltételek a városi katonai ügyosz-
tályban betekintheők.

Arad, 1903. évi május hó 2-án.

A városi tanács.

281—1903. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a nagyváradi uttól jobbra az
élőviz csatorna mellett fekvő s je-
lenleg Jellinek és Schlésinger czég
által bérelt 634 □ öl területnek
1903. évi augusztus 1-től számított
3 évre való bérbeadása iránt folyó
év május hó 25-én d. e. 10 óra
kor árverést tart.

Kikiáltási-ár: négyszögölként
1 (egy) korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 100%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vé-
telnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árverési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekintheők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1903. évi május hó
11-én tartott üléséből.

Kiadta:
Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Magy. kir. Államvasutak.

56400—03. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

(Tüzifa szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak igaz-
gatósága a kezelése alá tartozó vo-
nalak részére 1904. évi január 1-től
egy, kedvező árak elérése esetén
azonban öt évre is terjedhető idő-
re évenként szükséges mintegy
126000 köbméter egy méter hosszu-
ságu kemény, hasábos és mintegy
60000 köbméter, egy méter hosz-
suságu dorongtüzifa, vagy félmé-
ter hosszúságu puha vagy kemény
széldeszka szállításának biztosítá-
sa céljából ezennel nyilvános pá-
lyázatot hirdet.

Az ajánlatok f. évi május hó
28-ig benyújtandók, a bánatpénz
pedig május 27-ig leteendő.

Az ajánlattételre vonatkozó egyéb
határozmányok, valamint a szállí-
tási feltételek a magy. kir. állam-
vasutak anyag- és leltárbeszerzési
szakosztályánál, vagy az üzletve-
zetőségnekél betekintheők, illet-
ve a budapesti nyomtatványtárunk-
nál megszereshetők.

Budapest, 1903. április hóban.

A magy. kir. állam-
vasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nyomdánk

részére

gép mellé

ügyes

leány,

könyv-

kötészetünkben

egy

leány

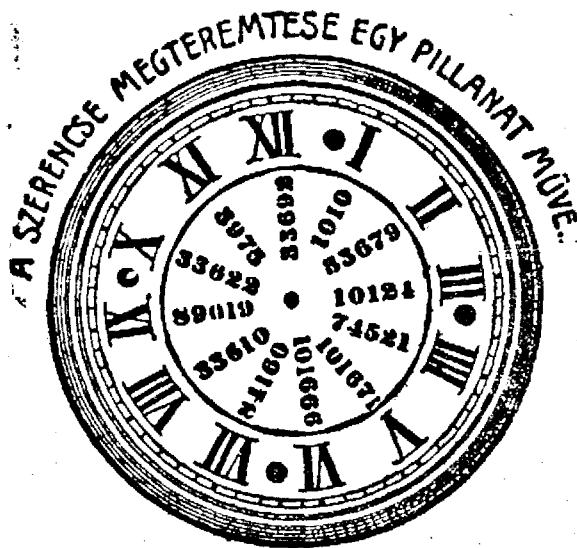
és egy

**fiu
tanulóul**

felvétetik.

Szerencse-óra.

Azt a sorsjegyszámot rendelje meg levele-
zőlap által, mely ama óra mellett van föltüntetve,
a mely időben ezen hirdetést olvassa.

Az óra belsejében föltüntetett szerencse-
számok kizárólag 2581

Benkő bankháznál

kaphatók

Budapest, Andrassy-ut 79.

Huzás május 22. és 23-án.

Az I-ső osztályu sorsjegyek árai:

1/8 1.50 K. 1/4 2.—K. 1/2 6.—K. 1 12.—K.

A mi vevőink azon előnyben részesülnek,
hogy befizetéseiket postatakarékpénz-
tári cheque útján, tehát

költségmentesen
teljesíthetik.

1766—1903. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad
szab. kir. város törvényhatósági
utjainak építésére, kezelésére és
fentartására 1901. és 1902. évek-
ben tett kiadásokról és az ezek
fedezésére szolgáló bevételekről
összeállított, a tekintetes közigaz-
gatási bizottság által tárgyalt és
helyesnek talált zárszámadást a
folyó hó 15-től 31-ig terjedő tizen-
öt napra az 1890. évi i. t.-cz. 28.
§. rendelkezéseinek megfelelően
hivatalomban közszemlére kitéte-
tik; mely ellen ezen idő alatt
egyesek írásban felszólalhatnak s
felszólalásukat hozzám benyujt-
hatják.

Aradon, 1903. évi május hó 12.

Institoris,
polgármester.

Magyar királyi Államvasutak. Budapest-
balparti üzletvezetősége.

13366—1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

A garamberzencze-léval h. é.
vasuton előállítandó a) egy 10 m-es
és egy 20 m-es uti áteresztő épi-
tése, b) egy 40 m. nyílásu hidnak
100 m. nyílásu hiddá és egy 60
m. nyílásu hidnak 200 m. nyílásu
hiddá leendő átalakítása körül vég-
rehajtandó munkák biztosítására
ezennel nyilvános pályázatot hir-
detünk.

Ugy az a.) valamint a b.) pont
alatt felsorolt létesítményekre kü-
lön-külön ajánlat is benyújtható.
A teljesítendő munkák mennyisé-
gére vonatkozó részletes feltéte-
lek az alólírott üzletvezetőség pá-
lyafentartási osztályának hivatalos
helyiségében (Teréz-körut 52 szám
I. em) továbbá a lévai osztálymér-
nökségnél (Léva Kálmán-ut) a hi-
vatalos órák alatt megszereshetők
s ez alkalommal a tervek is meg-
tekintheők.

Jogérvényes és kellőleg bé-
lyegzett ajánlatok f. év. május hó
30-án déli 12 óráig általános osz-
tályunknál (Teréz-körut 62 sz. I.
em. 6 ajtó sz. a.) nyújtandók be
alábbi felirattal „Ajánlat a garam-
berzencze lévai h. é. vasuton elő-
állítandó és átalakítandó mütár-
gyakra.

Bánatpénz fejében legkésőbb
f. é. május hó 29-én déli 12 óráig
az a.) pont alatt felsorolt munkák-
ra 800 azaz háromszáz, a. b. pont
alatt felsorolt munkákra 500 azaz
ötszáz korona készpénzben vagy
állami letétekre alkalmas érték-
papirokban budapest gyűjtőpénz-
tárunknál (Teréz-körut 62 sz. föld-
szint) lefizetendő. A bánatpénzről
szóló letétjegy az ajánlathoz nem
csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti
illetve bácsi tőzedei tizennégy nap-
nál nem régebb árfolyam szerinti,
de névértéket meg nem haladó
értékben fogadhatók el.

Az ajánlatok között a szabad
választási jogot magunknak fen-
tartjuk.

Budapest, 1903. évi április
havában.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nincs többé hajhullás!

nincs korpásodás!!

A Dr. Kaposy tanár-féle **Hajelixir** az egyedül álló legjobb
fejcosmeticum.

A fejbőr tisztítására, különösen pedig a korpaképződés, az ál-
tala okozott fejbőrviszketegség és hajhullás megakadályozására
kiváló készítmény. Egy üveg egy pár hónapra elegendő, ára 1 frt.

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitünő hatásu

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és
gyökeresen eltávolít. **Ára egy üvegnek 70 fillér.**

A fogcosmetical téren páratlanul áll a

Venus antisept. fogpép,

hőfém fogak eléréséhez felülmulhatlan készítmény, 1 do-
boz egy pár hónapra elegendő, ára 60 kr.

Az üres tégely 10 krajczárral visszaváltatik.

Próbadozoz 85 kr.

A fenti szerek kaphatók 126

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

As apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad az apró hirdetések felvételére a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Korcsma helyiségem

lakással együtt azonnal bérbeadandó. Bővebbet Kohn Lajosnál, M. Radnán. 1148

Lakást keresek.

Négy nagy szobás lakást keresek augusztusra a főtéren, vagy annak közelében. Ajánlatot „Nagy szobák” czimen a kiadóhivatalba kérek.

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1084

Háziasszonyok figyelmébe!

Kókuszszír

használható főzésnél, sütésnél vaj, lúdszír, disznózsír helyett. A kókuszszír teljesen szagtalan, használatban szapora, kellemes és egészséges, cukor- és gyomorbetegségeknél is ajánlható. Ötkilós postadoboz utánvétellel bérmentve bárhová 8 korona. Nagyobb rendelmenynél megfelelően olcsóbb. Megrendelési cím: 1078

Klein Regina, Tolcsva.

KINTZLER ZOLTAN

Granométer műorás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Figus Testvérek

épület és műlakatosok

Arad, Borona-utca 5. sz.

Elvállalunk minden az épület és műlakatos szakmába vágó munkákat, u. m.: épület munkáknál szűk séglendő

vasalásokat, takaréktűzhelyeket, sűrűcsokat és kovacsolt vasból kerítések a legjutányosabb árak mellett. 601

Javításokat jutányosan készítünk.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy Aradon

kárpitos és díszítő-üzletet nyitottam.

Több éven át Budapest, Bécs, Berlin, Brüssel és Párisban elsőrendű műtermekben dolgoztam, úgy, hogy azon kellemes helyzetben vagyok t. cz. rendelőknek legkényesebb igényeinek is megfelelek.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalok olcsón lakásberendezéseket helyben és vidéken. Költözőkdek alkalmával butorcsomagolást, ugyszintén használt kárpitozott butorok és billiárdasztalok újra áthuzását gyorsan és olcsón eszközölk.

Tisztelettel

Reiner J. Gyula

kárpitos és díszítő 242

Thököly-tér 6/a. szám (Prolich-ház.)

Zálogczéd ulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

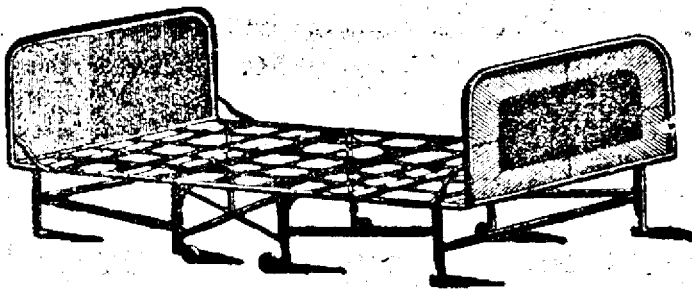
óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

TUNSZKY ES MIHÁJLOVITS

vasbutor és aczélsodrony ágybetét gyára

ARAD, Templom- és Kölcsey-utca sarok.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat u. m.: katona-, tüzoltó-laktanyák, kórház, iskolák, intézetek, kávéház berendezését.

Kertisátrak, (szédszedhetők) pavillonok,

kávéház és vendéglők részére. 278

— Szállítunk helyben és vidékre kereskedőknek viszonteladásra. —

Kitűnő vasmunka! Pontos szállítás! Finom fényezés!

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

használat után által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási hely mindenemű

illatszerek, szappanok, fogkefék, fogporok, fogpaszták, szájvizek, hölgyporok, arczcremek, arczvizek, hajszeszkek, szivacsoknak.

A legmegbízhatóbb minőségekben mindenemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 845

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal. bármilynemű uri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközölk. 228

Uhereczki Géza

kárpitos és díszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállalok mindennemű kárpitos és díszítő munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, u. m. billiárdasztal behuzását jutányos árak, pontos és gyors kivitelben, úgy helyben, mint vidéken.

Javításokat olcsó eszközölk. 602

Váradi János

Urás, Arad Hunyady ezelt Fekete kútya-utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 699

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.

Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gummit és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telephon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

Permetező

3 évi jótállással (Ingyen javítás.)

E permetező alkatrésze a rezoldattal semminemű érintkezésben nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy meg rongálni nem képes. Ára 32 kor., 3 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 966

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsovek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummitott kendertömők és kutak. Mindennemű javítások elfogadottak.